

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی جمهوری اسلامی ایران*

صورت مشروح مذاکرات جلسه علنی روز یکشنبه بیست و دوم تیرماه ۱۳۵۹

فهرست مندرجات

- ۱ - تلاوت آیاتی از کلام الله مجید .
- ۲ - اعلام رسمیت جلسه و بیانات قبل از دستور آقایان انصاری ، شجونی ، رضا اصفهانی ، حقانی ، معادیخواه و بیانات آقای محمد مجتهد شبستری راجع به
- آئین نامه داخلی .
- ۳ - طرح گزارش کمیسیون تحقیق درباره رد اعتبارنامه آقای خسرو قشقائی و رد اعتبارنامه مشارالیه از طرف مجلس .
- ۴ - پایان جلسه .

جلسه ساعت نه و سی و پنج دقیقه به ریاست آقای دکتریدالله سحابی تشکیل شد

۱ - تلاوت آیاتی از کلام الله مجید

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم - بسم الله الرحمن الرحیم
قد افلح المؤمنون الذین هم فی صلاتهم خاشعون ، والذین هم عن اللغو معرضون . والذین هم للزکوة فاعلون . والذین هم لفروجهم حافظون . الا علی ازواجهم اوما ملکت ایمانهم فانهم غیر ملومین فمن ابتغی وراء ذلک فاولئک هم العادون . والذین هم لاماناتهم و عهدهم راعون . والذین هم علی صلواتهم یحافظون اولئک هم الوارثون .

(صدق الله العلی العظیم - حضار صلوات فرستادند)

۲ - اعلام رسمیت جلسه و بیانات قبل از دستور آقایان انصاری ، شجونی ، رضا اصفهانی ، حقانی ، معادیخواه و بیانات آقای محمد مجتهد شبستری راجع به آئین نامه داخلی

رئیس - جلسه رسمی است صحبت‌های قبل از دستور شروع میشود و چون دستور جلسه امروز مختصر است و به علت اینکه هنوز صورت آقایان اعضای شورای نگهبان واصل نشده است و فرصت زیادی داریم بنابراین با تقاضای مکرری که شده است پنج نفر بعنوان نطق قبل از دستور صحبت خواهند کرد خواهش میکنم بترتیب نوبت بفرمائید .

منشی - بسم الله الرحمن الرحیم . در نطق قبل از دستور ابتداء آقای مجید انصاری صحبت میکنند .

مجید انصاری - بسم الله الرحمن الرحیم ، خدا را سپاس که دیگر بار لطف و عنایت خویش را در حق ملت رنج دیده و مسلمان و انقلابی ایران به منصفه ظهور رسانید و کید شیطان که همواره ضعیف و محکوم به شکست است مجدداً شکست خورد و توطئه نافرجام کودتا بوسیله بهترین فرزندان اسلام و انقلاب خنثی شد در همین رابطه مطالبی را که یادداشت شده است بطور مختصر عرض می‌کنم گرچه وقت کوتاه است موضوع هم بسیار عمیق و وسیع است . بعد از جریان شکست کودتای طرح شده از قبل بوسیله آمریکا بوسیله شنهای روان که عامل این حرکت شنهای روان و عامل این شکست مفتضحانه آمریکا معنویت امام و انقلاب بود نکات تاریک و مبهمی در جریان بود مسأله بمباران هلیکوپتر و شهادت فرمانده سپاه پاسداران یزد که همه ملت بی‌صبرانه از مسؤولین می‌خواستند که در این رابطه تحقیق شود و عناصر ضد انقلاب وابسته به آمریکا که در درون ارتش هستند به ملت معرفی شوند ولی متأسفانه کوچکترین اقدامی نشده و من نمی‌دانم چرا عده‌ای از مسؤولین تنها خود را لایق رازداری اسرار انقلاب می‌دانند و برخلاف فرموده امام که بارها فرموده‌اند همه کار را مردم انجام داده‌اند و حتی

در صحبت پریروز فرمودند، «روح الله کوبنده نیست شما کوبنده هستید» ولی متأسفانه عده‌ای هستند که فقط خود را کوبنده می‌دانند و مردم را بهیچ می‌انگارند و واقعیت‌ها را ب مردم نمی‌گویند تا قضیه به این کودتای چندروز قبل منجر شد که خوشبختانه توسط برادران پاسدار و کمیته‌ها و انجمن اسلامی نیروی هوایی خنثی شد، این برادران و این انجمن‌ها یکبار از بدو انقلاب آماج تبلیغات شایعه‌سازان ضد انقلاب و وابسته به آمریکا متوجه آنها بود و حتی متأسفانه چه دولت موقت و چه بعد از دولت موقت از طرف مسؤولین این نهادها همواره تضعیف شدند و یادمان هست که اولین صحبت مسؤولین در تلویزیون در دوره دولت موقت کوبیدن کمیته‌ها کوبیدن پاسداران، کوبیدن انجمن‌های اسلامی بجرم دخالت‌های بی‌جا بود و لابد این دخالت پریروز هم از دیدگاه ملیون دخالت بیجا بوده است که سلسله مراتب ارتشی را رعایت نکرده‌اند (تکبیر نمایندگان) بنده باندازه وقت این تکبیرها بیشتر صحبت می‌کنم در حال این برادران جان برکف این توطئه را خنثی کردند و با کمال تأسف و تأثر بجای تشویق این فرزندان راستین اسلام که جادارد ملت ایران و مسؤولین اسر به پای اینها عالیترین سلام و درودش را اثار کنند ولی می‌بینیم که در مصاحبه‌ها و سخنرانیها بجای تشویق دارند به آنها نق می‌زنند و یاز یواش یواش همان مسائل انضباط داخلی و خودسرانه عمل نکردنها مطرح میشود بعلاوه سپاه پاسداران امروز وضع ناهنجاری دارد و به وضع آنها رسیدگی نمیشود و در بلا تکلیفی است و شنیده‌ام که اخیراً هم ازدادن اسلحه به آنها مضایقه میشود این برای انقلاب یک فاجعه است و مسؤولین باید بدانند که پاسداران ما کسانی نیستند که تسلیم این مسائل بشوند و مسؤولینی که آگاه یا ناخودآگاه در این جهات حرکت می‌کنند در حال اکنون مسأله توطئه آمریکا است و همه ملت و این مجلس از شورای انقلاب و از ریاست جمهوری می‌خواهند که با سرعت و قاطعیت تک تک عوامل این توطئه را شناسایی بکنند و در محضر ملت محاکمه کنند چرا به این عجله و دستپاچگی آقای باقری فرمانده سابق نیروی هوایی را آزاد کردند آیا آزادی حسن نزیه که مسؤولین آمدند پشت تلویزیون و گفتند حسن نزیه، نزیه است...

رئیس - آقای انصاری وقت شما تمام است .

یکی از نمایندگان - مدنی هم فرار کرد .

یکی از نمایندگان - آقا ادامه بدهید .

انصاری - اجازه بدهید مطلبم را به اندازه آن تکبیرها خدمتان عرض کنم

چون امروز چیزی هم در دستور کار مجلس نداریم .

خلخالی - آقای سحابی من آدم شلوغی هستم چرا به آقای نزیه که میرسد

* - در جلسه علنی شماره بیست و یکم (۱۳۵۹/۴/۳۱) با تصویب ماده واحده‌ای نام «مجلس شورای ملی» به «مجلس شورای اسلامی» تغییر یافت .

من خدا را شاهد می‌گیرم اول بخاطر خدا بیروم به آنها تیکه به من کم‌رأی داده‌اند محبت می‌کنم چون می‌دانم آنها تصور کرده‌اند که من دوستان نیستم. رئیس - آقای شجونی وقت شما تمام شده است.

شجونی - آقای رئیس اجازه بدهید من در دو دقیقه صحبت را بکنم چون این مسأله که الان می‌خواهم بگویم آقای رئیس ضرورت دارد جاده چالوس را شما شنیدید که در کرج عده‌ای از چماق‌داران بستند البته من باید بگویم که جاده چالوس رانسته بودند بلکه یک خیابان کوتاه بوده است فقط ماشین‌هایی که می‌خواستند به چالوس بروند می‌توانستند از خیابان بالائی بروند و پلیس هم نفهمیده مردم را از چالوس برمی‌گرداند که بروند از رشت بیایند در حالی که خود جاده بسته نبود بنده وقتی به مجلس آمدم با جناب آقای هاشمی صحبت کردم راجع به مردم مستضعف زورآباد کرج که از روی بدبختی رفته‌اند و بالای کوهها خانه ساخته‌اند و زندگی می‌کنند صحبت کردم ایشان فرمودند که پنجاه میلیون تومان بودجه می‌خواهد با وزیر مسکن صحبت کردم فرمودند که ما چنین و چنان می‌کنیم بنده با روزنامه کیهان مصاحبه کردم و این مصاحبه‌روی نوار هست ولی این نوار را پیاپی نکرده‌اند و همینطوری یک چیزی گفتند تا در آنجا فتنه‌انگیزی کنند آن قسمت کله‌قندی زورآباد کرج که همه مردم ساکن آنجا حاضرند که آنجا ویران بشود و به آنها زمین و باغ داده بشود من دیدم زن حامله ۹۹ پله را با یک سطل آب بالا می‌رود این درخور جمهوری اسلامی نیست. رئیس - شما مطالبتان را فرمودید.

شجونی - ولی یک‌عده از خائنین که شماره ماشین‌هایشان را من یادداشت کرده‌ام و حتی چند نفر از آنها بهائی هستند و چندین نفر از آنها در رژیم در بهشت زهرا بودند و جنازه‌های مبارزین و مجاهدین ما را در آنجا گم‌وگور می‌کردند از دست اندر کاران آن راه‌بندان بودند.

رئیس - مطالبتان را فرمودید وقتان تمام شده است.

شجونی - تمام مطالب را بیان نکرده‌ام آقای رئیس.

منشی - ناطق بعدی آقای رضا اصفهانی هستند.

رضا اصفهانی - بسم الله الرحمن الرحيم، گاهی اوقات صحبت از انقلاب می‌کنیم شعار می‌دهیم، حرف می‌زنیم توی روزنامه‌ها می‌نویسیم توی رادیوها می‌گوئیم و یکوقت است که عمل می‌کنیم بیائیم بعد از این کودتا و کودتای قبلی و بقول رئیس جمهور پنج کودتای دیگر. ببینیم که ما در این جریان‌ها شعار می‌دادیم اینکه می‌گفتیم باید تصفیه کنیم و ارتش هم باید تصفیه بشود شعار می‌دادیم یا عمل می‌کردیم آیا این همه همافرها، این همه درجه‌دارها اینهمه ارتشی‌های سالم و مسلمان دیگر که اینقدر پیش من و شما می‌آمدند و نامه می‌آوردند و می‌دادند و می‌گفتند فلان آدم و فلان آدم باید تصفیه بشود تصفیه‌شان کردیم یا نکردیم؟

خلخالی - بلی، تصفیه کردیم ۸ نفرشان را تصفیه کردیم ولی برگشتند سر جای خودشان.

رئیس - آقای خلخالی اینقدر از حد خودتان تجاوز نکنید.

اصفهانی - مادر همین روزنامه دیشب که نمی‌دانم اطلاعات بود یا کیهان نوشته بود بسیاری از این افراد که در این کودتا سهم بوده‌اند اینها کسانی بودند که اول زندانی شده بودند و بعد آزادشان کردند جواب این خیانت و این جنایت را چه کسی میدهد؟ چی بگوئیم ما؟

رئیس - آقای اصفهانی به اعصاب خودتان مسلط باشید.

اصفهانی - من بر اعصاب خود مسلط هستم کاملاً هم مسلط هستم ولی نمیتوانم این حقایق را نگویم اگر این مسائل اینجا گفته نشود بعداً باید تمام مسؤولین بیایند اینجا و جواب ملت را بدهند چقدر خائن الان در ارتش داریم در حالیکه افراد پاک و سالم هم هستند کار بجائی رسیده است که می‌روند افرادی را که اطلاعات داشتند و جزو ضد اطلاعات دستگاه سابق بوده‌اند اینها را بخاطر تخصصشان می‌آورند و استخدام میکنند این را به چه کسی بگوئیم؟ تا کی؟ شما با چه کسی دارید بازی میکنید؟ با اسلام، نه، با آقای خمینی نه با مردم مسؤولین بیایند و جواب بدهند چقدر در ارتش تصفیه شده‌اند همین آقای باقری همین آقای مهدیون و همین دیگران دیگرانی که من رفتم و نام بعضی از اینها را به رئیس - جمهور گفتم که این شخص خائن است و حکم جلب دارد به این آدم کار ندهید گفتند ما بازرس فرستادیم قاضی فرستادیم و گفته‌اند این آدم خوبی است آیا این رؤسا را آن سردسی که با آنها کار میکنند بهتر میشناسند یا یک قاضی که میخواهد

می‌گوئید وقت تمام شد؟

رئیس - وقت باندازه‌ای که معین شده است داده میشود (همه نمایندگان) ببینید آقایان شما چقدر وضع مجلس را بهم می‌زنید.

انصاری - من دوسه دقیقه بیشتر صحبت نکرده‌ام، آیارهائی حسن نزیه که اکنون نکته و نقطه مقاومتی در مقابل انقلاب ما است پنبه‌گوش اینها نباید بشود؟ خسرو قشقائی را گرفتند و گفتند چون سندی علیه او نبود آزادش کردیم و تازه مؤاخذه کردند و در تلویزیون هم آمدند و در نطق‌هایشان سپاه را کوبیدند که چرا او را بازداشت کردند. بگوئید امروز خسرو در کجاست؟ او بختیار ایران است (زنگ رئیس).

رئیس - آقای انصاری وقت شما تمام شده است.

انصاری - و امروز در اینجا من به شما عرض می‌کنم که این عوامل کودتا را ملت نمی‌بخشد و مردم می‌خواهند هرچه زودتر و سریعتر چون مسأله کودتا است اینها را بصرف احتمال دستگیر کنند چون مرتباً زنگ می‌زنند و می‌فرمایند که وقت من تمام شده است مطلبی را که یادداشت کرده‌ام مختصراً بعرض می‌رسانم.

یکی از نمایندگان - نفردوم وقتش را به آقای انصاری بدهد.

انصاری - بنابراین در پایان عرایضم عرض می‌کنم که مجلس از پاسداران، از انجمن اسلامی و از کمیته‌ها نهایت تقدیر را دارد و از استاندار خوزستان هم سپاسگزاری می‌کنم بخاطر قاطعیت انقلابی که در این عمل بخرج داد و از دولت می‌خواهم که در قبال این مسأله با قاطعیت رفتار کند و من شخصاً پیشنهاد می‌کنم که نماینده محترم مردم قم در مجلس شورای اسلامی جناب آقای خلخالی را مسؤول پی‌گیری این توطئه بکنند (تکبیر نمایندگان) و ان شاء الله مسؤولین وزارتخانه‌ها خوشحال نشوند که یک جوی بوجود آمده است که پیام قبلی امام منتفی شده است خیر این مسأله بر ضرورت پاکسازی ادارات تأکید می‌کند باید هرچه زودتر آن پیام امام هم عملی بشود والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

منشی - نفردوم آقای محمدعلی باباصفیری بودند که نوبت خودشان را دادند به آقای شجونی، آقای شجونی بفرمائید.

شجونی - بسم الله الرحمن الرحيم، من از آقای باباصفیری تشکر می‌کنم و آقای انصاری را تشویق می‌کنم و از ایشان هم تعجب می‌کنم البته بعد از من جریان کودتا گفته میشود و من در این مقوله صحبتی نخواهم کرد اما چرا تعجب کردم ما بوضوح دستهای مخفی را می‌بینیم و دوستان عزیزمان را که به نادانی افتاده‌اند مشاهده می‌کنیم که دست بدست دشمنان دانا داده و بهترین نیروهای مملکت را می‌کوبند ما دشمنان دانا را نمی‌بخشیم و باز خطبشی آنها را می‌گوئیم بنده متأسفانه در همین مجلس دیدم عزیزان ما جنایات آن رژیم را تقبیح کردند ولی با کارشان تازیانه به سرده زدند بنده به نوبه خودم که یک طلبه‌ای هستم و کم و بیش آقایان من را می‌شناسید که در هیچ حزب و گروهی نبوده‌ام و هرگز از بیت‌المال استفاده نکرده‌ام ولی من نمی‌توانم مثل آقایان امامی کاشانی، خلخالی، لاهوتی، معادخواه، کروبی موسوی لاری، محلاتی و موسوی خوئینی‌ها و سایر دوستان را که در یک اسری با هم اتحاد دارند همه اینها را من به دور بریزم و بارایم همان کاری را که همه تقبیح می‌کنید انجام بدهم و با آن مسائلی که تکرارش ممکن است رنج‌آور باشد که شما در آراء جلسه قبلی دیدید هشت نفر را ندانند هشت نفر آراءشان چسبیده بود این مسائل قابل تعقیب است وقتی که همین الان روزنامه جبهه ملی به مرحوم آیت الله آقا شیخ فضل الله نوری اهانت می‌کند وقتی همین الان روزنامه جبهه ملی به مرحوم آیت الله کاشانی جسارت می‌کند شما خیال می‌کنید با آراءشان با تبلیغاتشان به قبر نواب و جنازه واحدی شلاق نمی‌زنند؟ (خلخالی - حق با آنها است چون آنها دست ثریا را بوسیده‌اند) (خنده نمایندگان) شما به سخنان آقای خلخالی بخندید ولی توی این مملکت باید عرضه داشت نه کراوات و عمامه و این خلخالی است که می‌تواند بحساب گرانی و ترافیک و سایر مسائل برسد بخندید به ایشان و حتی دادگاه این جنایتکارانی که اخیراً دستگیر شده‌اند باید رئیس آن دادگاهها این آقای خلخالی باشد (تکبیر نمایندگان) مسأله‌ای که بعضی از دوستان و نمایندگان محترم بنده را وادار کردند که از آقای باباصفیری تقاضا کنم که اینجا پیام مسأله‌ای بود که همه آقایان در حدود دوازده روز پیش در صفحه اول روزنامه کیهان مطالعه فرمودید که مربوط به حوزه انتخابیه بنده در کرج بود

مسئله امیرعلائی مطرح شد که در جریان شهادت مرحوم نواب صفوی دست داشته است ولی در عین حال هیچ ترتیب اثر و عکس العمل و واکنشی وزارت خارجه نشان نداد و شاید بسیاری از سفراء و کارسندان وزارت خارجه همانطور باشند شاید سبک آنها همینطور باشد که به مردم ملت ایران ارائه نداده اند بعنوان مثال دیگر می توان وزارت ارشاد ملی را نام برد من شخصاً می توانم اعلام جرم علیه وزارت ارشاد ملی کنم که سیلیونها سوال ملت رادر جزیره کیش تلف کرده اند و عملاً نه تنها بعد از پیام امام ترتیب اثری به وزارتخانه نداده اند بلکه در همین روزها باز برخلاف خواسته امام از نظرها افراد ناصالحی رادر همان زمینه استخدام کرده و گماشته است و بهرحال مسأله کودتا برای ما از این جهت اهمیت دارد که باید پیشگیری کنیم گرچه بهیچ نحوی در ایران موفق نخواهند شد. ملت ایران آنقدر بیدار و هوشیار هستند که اسکان کودتا در اینجا نیست اما برای شناخت افراد ضد انقلابی در این جریان مسؤولین موظفند در این روزها من شنیده ام البته قطعی نمی دانم اما احتمال صحتش زیاد است که بعضی از نمایندگان که اینجا پرونده شان در کمیسیون تحقیق است و هنوز بررسی نشده و احضار شده اند فرار کرده اند و رفته اند خارج این فردی که خارج رفته است آیا وزارت امور خارجه که می دانست پرونده اش در اینجا مورد بررسی است چگونه اداره گذرنامه به او گذرنامه داده است و چطور اجازه خروج از کشور را به او داده اند اینها هم مسائلی است برای مجلس و برای ملت ایران و در مسأله مجاهدین باز مطالب زیادی دارم همه اینها موضع خودشانرا معین نکرده اند هنوز باینکه امام فرمود مجلس گفت و دیگران گفتند تعجب است از اینکه (این نظر شخصی خودم است) وزارت کشور و معاون وزارت کشور هم به اینها اجازه بحث آزاد می دهد، بحث آزاد در سوقی است که جای بحث باشد اما گروهی که بعد از پیام امام باید بحکم اینکه امام صریحاً مسأله مجاهدین را مطرح کردند اگر می خواستند خود را مسلمان بدانند و روی اسلامشان صحه بگذارند باید حتماً در برابر فرمایشات امام تسلیم بشوند ولی می بینیم که درست بعد از پیام امام عکس العمل شدیدی و حرکات مذبحخانه ای انجام دادند و با کمال تأسف بعضی که شاید در مجلس هم حضور داشته باشند که تعدادشان شاید بیش از یک نفر هم نباشد مطالبی بفرع آنها نوشتند و باید رفع اتهام از خودش بکنند و باینکه خود مناقین یکی از مقاماتی که شناخته شده است که نمی خواهم اسم ببرم نامه ای می نویسند و خودشانرا می خواهند بواسطه این نامه منتسب به او بکنند آن شخصیت باید حتماً موضع خودش را بعد از پیام امام مشخص بکند یک مطلب کوچک دیگری خارج از برنامه دارم و آن راجع به کمیسیون تحقیق است بعنوان اینکه عضوی از کمیسیون تحقیق هستم یکروز برادرمان جناب آقای خامنه ای اشاره کردند من مجاملاً می گویم که پرونده زیادی نداریم و همه این پرونده ها تحت پیگیری است منتها کیفیتش راهم آقایان می دانند پرونده ای که شخصی اعتراض می کند باید خودش بیاید و مخالفتش را بگوید آنهم دفاع بکند و اگر احتیاج باشد به مرکز اسناد ملی یا به لانه جاسوسی و بجایهای دیگر حتی به شهرستانها اعزام بشود و یک مقدار تأخیر آن بخاطر تحقیق کامل نسبت به پرونده ها است و در عین حال در مجموع چیزی نیست که بخوایم وقت را زیاد بگیریم منتها در پیرو پیشنهاد آقای خامنه ای من پیشنهادی دارم که چون وقتمان کم است اگر آقای رئیس و آقایان موافقت بفرمایند ما برای فرستادن به این طرف و آن طرف که وقت کمیسیون تحقیق را نگیریم از دیگران هم استفاده کنیم چون آقای دکتر سبحانی اجازه نمیدادند دیگران بروند از دیگر آقایان هم استفاده کنیم که به شهرستانها بروند و مطلب دوم هم این است که بعد از تصویب اعتبارنامه ها شکایات زیادی برای نمایندگان مصوب رسیده من پیشنهاد میکنم که یک کمیسیون دیگری از یک عده دیگری برای رسیدگی به شکایات تشکیل بشود.

رئیس - اینها هم در مجلس رسمی رسیدگی خواهد شد آقای عبدالمجید معادیخواه تشریف بیاورید.

معادیخواه - بسم الله الرحمن الرحيم . فکم یا الهی من کریمه قد فرجتها و - هموم قد کشفتها و افراط قد اقلتها و حلقة و راه قد فتکتها « این توطئه های پی در پی ارتش دارای دو جنبه است در یک طرف این توطئه ها خیانتکاران سرسپرده بیگانه قرار دارد بخصوص سرسپردگان آمریکا و در یک طرف دیگر این توطئه ها فرزندان انقلابی مسلمان دلسوخته انقلاب باید با این دو جنبه برخورد کند در مورد جنبه اول فکر میکنم به اندازه کافی صحبت شد خیانتکاران باید شناخته بشوند و باید با قاطعیت با آنها برخورد بشود و این واقعاً مطلب روشنی است که در چنین

برود آنجا و دوتا سوال کند من خواهش میکنم از تمام برادران درجه دار و همافرو کسانی که قبلاً شکایتهائی داشته اند و به شکایتهایشان رسیدگی نشده است و گفته اند که فلان آدم و یا فلان آدم باید عوض بشود و عوض نشده است بیایند در مجلس و من هم بهر حال اگر جلو دهانم را هم بگیرند بادستم بتمام مردم اعلام میکنم که اینهمه شکایت علیه اینها شده است و رسیدگی نشد و باز هم نمیشود مثلاً دیروز که تلفن زدم به اهواز به استانداری گفتند ما عده ای را گرفته ایم ولیکن سرتباً دارند از مقامات بالا تلفن میزنند که اینها را آزادشان کنید خبر از دیروز میدهم (عده ای از نمایندگان - این مقامات چه کسانی هستند؟) من هم نمیدانم که این بالاها چه کسانی هستند که بنظر من پائین ترین پائین ها هستند.

فؤاد کریمی - آقای کیاوش اهواز بوده اند و تمام جریانات را میدانند . اصفهانی - بلی ، آقای کیاوش اهواز بودند و جریانات را بعد برایتان میگویند بگذارید این مسائلی که بزرگترین مسائل زمان شما است اینها مطرح بشود مسأله وقت را تا این اندازه دقیقه به دقیقه حساب نکنید زیرا اگر روی دقایق حساب کنید باید بگویم که یک سالی است وقت مردم تلف شده است روی این حساب که گفته اند باید مجلس شورا تشکیل بشود و بتواند نظر بدهد و هنوز هم به آن مرحله نرسیده است که بتواند نظر بدهد این مسائل را یک کمی بیایدو بررسی کنید .

رئیس - وقتان تمام شده است.

اصفهانی - اجازه میفرمائید دودقیقه دیگر من فکر میکنم این مسأله به این مهمی در جامعه ما باید گفته شود و باید مسؤولین اسر بیایند و گزارش بدهند و بگویند که چرا اینها را از کار برکنار نکرده اند که حالا بیایند و یک چنین برنامه هائی را پیاده کنند چقدر دیگر هستند که باید تصفیه بشوند؟ من در عین حال تأکید میکنم که آدمهائی که صالح باشند و خوب هستند در ارتش هستند .

رئیس - مطالبتان را دیگر گفتید .

اصفهانی - اجازه نمیفرمائید؟

رئیس - وقت تمام است آقا دودقیقه هم گذشته است .

اصفهانی - این همه وقت دارد تلف میشود حالا وقت من تمام است؟ منشی - یک نکته ای را عده ای از نمایندگان سوال کرده اند و گفته اند که آقای اصفهانی سه بار صحبت کرده اند باید بگویم که ایشان سومین بار نیست که صحبت میکنند و دوبار است که یک بار در رابطه با پرونده ای بود که آن جزو نطق قبل از دستور نیست بنابراین ایشان فقط دوبار صحبت کرده اند و طبق آن برنامه قبلی یک نماینده میتواند در یک ماه دوبار صحبت بکند . که البته آئین نامه بعدی شاید عوض کرده باشد و ایشان سهمیه خودشانرا در یک ماه استفاده کرده اند و هیچ تبعیضی در کار نبوده است ناطق بعدی آقای غلامحسین حقانی . هادی نجف آبادی - آقای دکتریک تذکری دارم و آن این است که امروز بخاطر اهمیت موضوع در حدود ده دقیقه به آقایان ناطقین اجازه صحبت بدهید . رئیس - اگر از اول این را عمل می کردیم اشکالی نداشت ولی حالا بر طبق همان سنت عمل می کنیم چون مطالبی هم در دستور داریم آقای حقانی بفرمائید . حقانی - بسم الله الرحمن الرحيم - « و مکروا و مکروا لله خیرالما کرین » مجلس بطور مسلم باید تابع خط و خط مشی امام باشد و رهنمودهای امام بطور مرتب الهام بخش ما باشد بعد از پیامها و سخنرانیهای امام در یکی دو هفته قبل برای ما مقداری محسوس بود که می خواستند جریان انحرافی درست کنند و شاید هم بی ارتباط با توطئه اخیر نبود امام در آن سخنرانیها « اکسنت » و لبه تیز فرمایشات و حمله خودشان را یکی به مناقین ضد خلق و دیگر به مسأله تصفیه وزارتخانه ها و ادارات که بطور کلی ارتش را هم می گیرد و اگر آن موقع ما خوب مراقب بودیم شاید به اینجا نمی رسید در گذشته خود من کراراً به مقامات مسؤول درباره ارتش پیام داده ام و صحبت کرده ام مدارک زیادی به آقایان ارائه داده ام و با کمال تأسف کمتر توجه شد و گیر همین مسائلی مثل تخصص و اینها بودند من معتقدم هنوز باینکه در ارتش ما افراد ارزشمندی هستند و نوع ارتشیان ما سربازان ما درجه داران ما نوعاً و عده ای از افسران ما مسلمان مبارز غیور و در انقلاب سهم بسزائی دارند اما عده ای ضد انقلاب هنوز هم وجود دارند و ستاسفانه گاهگاهی بهره عوض می کنند جایجا می کنند و این برای ما بسیار اهمیت دارد در مسأله وزارتخانه ها مسأله وزارت خارجه کراراً مطرح بود ولی ستاسفانه تا بحال عملی که به ملت نشان بدهند انجام نشده است در اینجا مثلاً

چرا اینقدر بی دقتی میشود؟

رئیس - این لیستی است که ما داریم شاید روز دیگری باشد رسیدگی خواهد شد.

دیالمه - جلو شماره در لیست هیچ امضائی نیست.

رئیس - راجع به کمیسیون آئین نامه آقای شبستری مطلبی دارند که میخواهند به اطلاع مجلس برسانند آقای شبستری بفرمائید.

محمد مجتهد شبستری - سلام علیکم و رحمة الله، کمیسیون تدوین آئین نامه گزارش کوتاه و مختصری را در مورد کار چند هفته ای خودش درباره تدوین آئین نامه تهیه کرده که من خدمت خواهران و برادران عرض میکنم.

بسم الله الرحمن الرحیم - بنابه مندرجات اصل شصت و پنجم قانون اساسی که تدوین آئین نامه داخلی مجلس را برعهده خود مجلس گذاشته است کمیسیون تدوین آئین نامه داخلی که اعضای آن منتخب شعب دهگانه مجلس بودند بدون درنگ پس از انتخاب کار خود را آغاز کرد این کمیسیون براساس مسؤولیتی که بر عهده او بود کمال دقت و همه تلاش خود را بکار برد تا آئین نامه جامعی را که تأمین کننده تفاهم و برادری و نظم در طی کار مجلس باشد تقدیم مجلس نماید متن این آئین نامه سه روز قبل تکثیر و در اختیار نمایندگان محترم قرار گرفته است متأسفانه اشتباهات چاپی زیادی در متن تکثیر شده وجود دارد و بدین جهت نسخه تصحیح شده آئین نامه مجدداً تکثیر و در ظرف سه روز آینده در اختیار نمایندگان محترم گذاشته خواهد شد پیشنهاد کمیسیون اینست که پس از انتخاب هیأت رئیسه دائمی مجلس که طبق مندرجات همین آئین نامه انجام خواهد گرفت در صورت موافقت مجلس محترم این آئین نامه برای مدت دو ماه ملاًک عمل مجلس باشد و در این مدت نمایندگان محترم تمام نظرات و پیشنهادات خود را که از تجربه دو ماهه عمل به این آئین نامه بدست میآید به هیأت رئیسه مجلس تسلیم نماید و سپس مجلس برای بررسی پیشنهادات و نظرات رسیده کمیسیونی را مأمور کند و متن آئین نامه را نیز چون یک طرح به آن کمیسیون ارجاع کند کمیسیون مربوط پس از بررسی های لازم متن نهائی آئین نامه را به مجلس تقدیم و آنرا به تصویب مجلس برساند این گزارش مختصری بود که لازم بود خدمت خانمها و آقایان برادران و خواهران عزیز داده بشود این اشتباهات چاپی که در متن فعلی ملاحظه میفرمائید حتی در بعضی از جاها تغییر دهنده معناست و در بعضی از جاها بعضی از مواد اشتباه پس و پیش چاپ شده البته نمیخواهم عرض کنم که همه نارسائی از چاپخانه مجلس بوده یک مقدار نارسائی از کسانی بوده که میبایستی آنرا پاکنویس کنند و به آنجا بدهند در آنجا هم کوتاهی بوده در هر حال مقدار زیادی علت این بوده است که تصور سیرفت هرچه زودتر متن تدوین شده در اختیار مجلس قرار بگیرد تا از نظر آئین نامه تأخیری در شروع فعالیت مجلس نباشد ان شاء الله در ظرف سه روز آینده تصحیح شده اش در اختیار مجلس محترم خواهد بود.

رئیس - آقای شبستری بنده میخواستم همانجا که تشریف دارید متذکران بشوم که انتخاب هیأت رئیسه بر طبق همان قانونی که فعلاً در اختیار هیأت رئیسه سنی است انجام خواهد شد به طریق اولی درباره آئین نامه داخلی هم باید بلافاصله بعد از تشکیل شورای نگهبان اقدام بشود.

شبستری - آقای دکتر سعابی بنده باید توضیحی عرض بکنم این مطلب را که فرمودید در کمیسیون آئین نامه هم که صحبت شد اینطور تصور شد و اینطور فکر شد روی این قضیه که در هر حال مجلس برای شروع کارش خواه ناخواه یک ملاًک عمل باید داشته باشد و اگر بخواهد روی تک تک مواد آئین نامه اول بحث بکند و آن را به تصویب برساند و بعد شروع کند برای شروع کارش ملاًک عمل ندارد و روی این حساب تصور شد که اگر این آئین نامه بطور موقت به تصویب مجلس برسد با قید موقت عرض میکنم یعنی برای دو ماه اگر این قبل از انتخاب هیأت رئیسه به تصویب مجلس برسد خواه ناخواه انتخاب هیأت رئیسه هم مطابق مقررات همین آئین نامه خواهد بود آنجا اینطور فکر شد حالا اگر مجلس تصمیم دیگری روی آن بگیرد مسأله دیگری است.

۳ - طرح گزارش کمیسیون تحقیق درباره ردا اعتبارنامه آقای خسرو قشقائی و رد اعتبارنامه مشارالیه از طرف مجلس

رئیس - آن بسته بنظر مجلس خواهد بود وارد دستور میشود آقای دکتر یزدی تشریف بیاورند و گزارش کمیسیون تحقیق راجع به پرونده انتخاباتی

دادگاههایی باید فردی مثل جناب خلخالی باشند و معطل نکنند کش دادن و طول دادن به این قضایا خطرناک است که در این زمینه چون به اندازه کافی صحبت شده من حرف نمیزنم جنبه دیگر این توطئه را من عرض میکنم و آن مسأله این فرزندان انقلابی و مسلمانی است که کشف و خنثی میکنند این توطئه ها را باید یک هیأتی تشکیل بشود یعنی این یک پیشنهادی است ولی از متن مکتب گرفته شده «ولایکون المحسن والمسی عندک بمنزلة سوی» یعنی نباید با خادم و خائن یک جور رفتار بشود این از اصول سیاست داخلی و خارجی حکومت اسلامی است این مسأله متکی است بجهان بینی الهی و توحیدی و ابقیت انک انت ارحم - الراحیم فی موضع العفو والرحمة و اشد المعاقین فی موضع النکال والنقمة» هیأتی باید ببیند که چه عناصر مومنی این توطئه را کشف کردند و خنثی کردند و به اینها در سمت های عالی فرماندهی اجازه خدمت بدهند (تکبیر نمایندگان)

رئیس - اجازه بدهید آقای معادیخواه یک مرتبه دیگر متذکر میشوم که تماشاچیها غیر از سکوت و نشستن در مقام خود هیچ وظیفه دیگری ندارد و وقتی یک شعاری یا بیانی در مجلس میشود تماشاچیها نباید عکس العملی در باره آن داشته باشند.

معادیخواه - این فرزندان خدمتگزار که تتوای خودشانرا نشان داده اند چون تقوا آمیزه ای است از ایمان و عمل اینها هم ایمان داشتند هم عمل بنابراین ملاًک کرامت متقی تقوا است طبق آیه «ان اکرمکم عند الله اتقیکم» باید عینیت پیدا کند باید این افراد متقی در سمت های عالی فرماندهی قرار بگیرند و این تخصص زدگی که انقلاب را فلج کرده کنار گذاشته بشود و نترسید از اینکه با پیش بینی های معمولی جور در نیاید «من یتق الله يجعل له مخرجاً و یرزقه من حیث لا یحتسب» اگر ما به ملاًک های مکتبی تکیه کنیم هرگز انقلاب باین سستی مواجه نخواهد شد و این بست های انقلاب بطور غیر قابل پیش بینی که با این علم - زدگیها تطبیق نمیکنند حل خواهد این وعد محق خدا است بنا بر این هرچه زودتر که متأسفانه هنوز شورای نگهبان با حضور پیدا نکرده و هرچه زودتر این کارها باید انجام بشود تا کمی میتواند مجلس وارد کارهای خودش نشود.

رئیس - آقای معادیخواه وقت تمام شد.

معادیخواه - کمیسیون این دو جنبه را بخصوص آن جنبه دومش که میتواند در قسمت اول هم فوق العاده کار ساز و گره گشا باشد ان شاء الله مورد توجه قرار بدهد متشکرم.

رئیس - طبق پیش بینی که شده بود برای قبل از دستور پنج نفر یعنی دو نفر هم اضافه صحبت کردند صحبت قبل از دستور تمام شد ولی سه چهار نفر آقایان توضیحات تفصیلی راجع بهمین موضوعاتی که گفته شده است دارند یکی دو مورد هم موضوعات تازه است این است که حالا وارد دستور میشویم و این صحبت را چون مطلب زیادی در دستور نداریم میگذاریم برای بعد از دستور.

خلخالی - آقای رئیس اجازه بدهید من پنج دقیقه میخواهم صحبت کنم. رئیس - اجازه بدهید بعد از دستور صحبت کنید بنابراین آقای کیاوش آقای خلخالی آقای روحانی و آقای محلاتی چهار نفر آقایانی هستند که بعد از دستور صحبت خواهند کرد.

خلخالی - من خواهش میکنم اجازه بدهید پنج دقیقه صحبت کنم. رئیس - خوب، بعد از دستور صحبت خواهید کرد چون بایستی به آقایان دیگر هم همین اجازه را بدهم و این خلاف اصل و خلاف عدالت خواهد بود غائبین جلسه گذشته را قرائت بفرمائید.

دیالمه - اسامی غائبین جلسه روز چهارشنبه ۱۸/۴/۹۰ آقایان:

عباس عباسی، محمد علی موحدی، علی معرفی زاده، حسین انصاری، خسرو قشقائی، محمد علی هادی نجف آبادی، عزت الله سعابی سید محمد تقی حسینی طباطبائی، محمد علی سازگار نژاد، محمد علی منتظری نجف آبادی، مصطفی چمران، سید فخرالدین موسوی ننه کران، سید محمد باقر لوسانی، سید ابوالفضل سیدریحانی - عبدالحمید آقا رحیمی - فتح الله امید نجف آبادی - فتحعلی صاحب الزمانی - محمد جواد باهنر - جعفر توکلی - بیت اوشانا - اسدالله بیات - سید احمد مدنی - محمد میلانی حسینی - محمد حسین سلمانی زارچی - سید محمد خوئینی ها - عباس ابوسعیدی سنوچهری - سید حسین پور میرغفاری.

هادی نجف آبادی - من حاضر بودم لیست را هم امضا کردم نمیدانم

نارنجی هستید مگر اینجا باید مجلس اموات باشد. من دارم یک توضیح میدهم. معلوم میشود میخواهید حسابات را تسویه کنید.

رئیس - آقای خلخالی مثل سایرین ساکت باشید و نظم را رعایت کنید.

خلخالی - من که حرف بدی نزد.

رئیس - حرف بدی نبود ولی دیگران هم مطلب دیگری میگویند.

دکتر یزدی - آقای خلخالی اگر خاطرتان باشد قرار شد ریز اقلام را از توی اسنادی که هست بخوانم اگر اجازه میدهید خواهام خواند مکاتبات و ارتباطات مستقیم آقای قشقائی با مقامات رژیم شاه و ساواک تا سال ۵۴ مابینا نوشته ایم تا سال ۵۴ ولی بعداً که اسناد تکمیل شد تا سالهای ۵۶ و ۵۷ هم ادامه داشته است، اسنادش موجود است در صورت تمایل مجلس محترم متن این اسناد قرائت خواهد شد البته اگر آقایان اجازه بفرمایند بدلیل اهمیت قضیه بنده این اسناد را برتیبی که شماره گذاری کرده ام خواهام خواند، کمیسیون تحقیق این اسناد را دقیقاً بررسی و صحت آنها را تأیید و به موجب بند ۴ از ماده ۱۱ انتخابات اعتبارنامه آقای خسرو قشقائی را به اتفاق آراء رد نموده است. سوم بررسی اسناد لانه جاسوسی در مورد آقای خسرو قشقائی که توسط دانشجویان پیروخط امام در اختیار کمیسیون قرار داده شد. کمیسیون این اسناد را بررسی نموده فیلم مصاحبه ای را که دانشجویان مزبور با آقای اهرن ستم به عضویت سیا که هم اکنون جزو گروگانها است برای اعضای کمیسیون نمایش داده شد به موجب این اسناد ارتباط آقای خسرو قشقائی با مقامات آمریکائی و سیا در ایران محرز میباشد قسمتی از این ارتباطات به سالهای ۱۳۲۸ برمیگردد و قسمتی دیگر به بعد از پیروزی انقلاب و بازگشت آقای خسرو قشقائی به ایران مربوط میباشد آقای قشقائی در این دوره با آقای اهرن تماس و ارتباط داشته است که تا زمان اشغال سفارت و گروگان گیری ادامه داشته است کمیسیون تحقیق این اسناد را بررسی نموده و معتقد است که آقای قشقائی با آقای اهرن جاسوس امریکا و عضو سیا در ارتباط بوده است آقای اهرن هدف از این ارتباطات را تهیه اطلاعات و گزارشات در مورد زیر بیان کرده است.

۱ - تهیه منابع اطلاعاتی در مورد فعالیت های خرابکارانه عراقیها در خوزستان.

۲ - کسب اطلاعات درباره وضعیت امنیتی فارس و خوزستان.

۳ - جمع آوری اطلاعات در مورد فعالیت های آقای خسرو قشقائی من جمله انتشار یک نشریه هفتگی و هدفهای این نشریه تماس های قشقائی ها با افسران ارتش و ممانعت از استقرار سپاه پاسداران در منطقه عشایری فارس بوده است اصل اسناد مربوط برای قرائت در مجلس محترم و تمایل موجود میباشد که من ان شاء الله خواهام خواند.

۴ - در جریان بررسی و رسیدگی به پرونده آقای خسرو قشقائی نامبرده طی نامه هایی به رئیس سنی مجلس و رئیس کمیسیون تحقیق آمادگی خود را برای حضور در کمیسیون و ادای توضیحات لازم بیان داشته اند و درخواست مهلت برای تهیه مدارک و اسناد لازم را نمودند به دنبال تماس و مذاکره آقای قشقائی با رئیس کمیسیون تحقیق ابتداء قرار شد در شنبه ۲۴ خرداد در کمیسیون حاضر شود بعد آقای قشقائی کتباً درخواست یک هفته مهلت را نموده اند مع الاسف تا روز دوشنبه دوم تیرماه آقای خسرو قشقائی در جلسه کمیسیون تحقیق حضور بهم نرسانیدند و لاجرم کمیسیون تحقیق رأی نهائی خود را عیناً به مجلس محترم گزارش مینماید.

باتشکر - مخبر کمیسیون تحقیق

دردناله این گزارش باید به عرض مجلس محترم برسانم که در ۹/۳/۲۲ نامه ای است که عیناً آقای قشقائی خطاب به ریاست محترم مجلس شورای ملی جمهوری اسلامی ایران فرستاده اند و درخواست یک هفته مهلت کرده اند. حالا نمیدانم میخواهید متن این را بخوانم یا فقط خبرش کافی است.

رئیس - همین کافی است بعد اگر لازم شد....

غفاری - اسناد را بخوانید آقای.

دکتر یزدی - اجازه بفرمائید من گزارش جریان کار را بدهم بعد در جواب ریاست مجلس نامه ۲۲ خرداد آقای خسرو قشقائی را عیناً به کمیسیون تحقیق ارجاع کردند و کمیسیون تحقیق در این مورد یادداشتی خطاب به رئیس محترم مجلس داده شده که چنین وقتی را گذاشته ایم و خواسته ایم که در این تاریخ در کمیسیون حاضر بشوند. که متأسفانه نیامدند. در ۲۳ خرداد ماه آقای خسرو

آقای خسرو قشقائی را قرائت بکنند. ضمن اینکه آقای دکتر یزدی تشریف سیاورند و این توضیح را میدهند من تذکری راجع بهمین پرونده و اقداماتی که از طرف مجلس و از طرف هیأت رئیسه شده است به استحضار آقایان میرسانم گویانکه پیش و کم مستحضر هم هستید که بوسیله هیأت رئیسه با پیام رادیونی و همچنین نامه به اطلاع آقای خسرو قشقائی رسید که بایستی در مجلس حاضر بشوند چون گزارش کمیسیون تحقیق راجع به پرونده انتخاباتی ایشان حاضر است و سه روز فرصت داده شد که بیایند و از خودشان دفاع کنند این سه روز، روز جمعه گذشته منقضی میشد البته ماهم جلسه ای نداشتیم زیرا اگر جلسه ای زودتر تشکیل میشد بلافاصله این پرونده مطرح میشد ایشان جوابی ندادند فقط یک نامه خصوصی برای من نوشته اند که من امنیتی ندارم که بتوانم در مجلس حاضر بشوم بنابراین جواب قطعی دائر بر حضور یا عدم حضور خود نداده است ایشان اینطور فکر کرده اند بنابراین همانطور که پیش بینی شده بود و به ایشان هم اطلاع داده بودیم پرونده امروز در مجلس مطرح میشود گزارش کمیسیون خوانده میشود و بعد از گزارش کمیسیون چون خود دفاع کننده نیست بنظر مجلس میگذازم که آیا بعد از گزارش کمیسیون مخالفی صحبت کند یا نکند؟ بنظر من بهتر است همین گزارش را ما به رأی بگذاریم معذک که بسته بنظر مجلس خواهد بود فعلاً آقای دکتر یزدی گزارش کمیسیون را قرائت خواهند کرد که آقایان استحضار داشته باشند و بعد هم تصمیم گیری بکنند.

یزدی - بسم الله الرحمن الرحیم و به نستین، خواهان و برادران سلام علیکم همانطوریکه مستحضر هستید در تاریخ ۹/۳/۱۳ پرونده انتخاباتی آقای خسرو صولت قشقائی از شهرستان اقلید به اتفاق آراء رد گردید و به کمیسیون تحقیق ارجاع شد.

کمیسیون تحقیق بعد از رسیدگی های لازم در جلسات متعددی رأی خودش را به شرح زیر بیان کرد:

بسمه تعالی

حضور محترم ریاست سنی مجلس شورای جمهوری اسلامی ۲۲ خرداد ماه ۵۹ موضوع - گزارش کمیسیون تحقیق درباره اعتبارنامه آقای خسرو صولت قشقائی نماینده اقلید کمیسیون تحقیق در روزهای دوشنبه و سه شنبه و پنجشنبه ۱۹ - ۲۲ - ۲۳ خرداد ماه ۵۹ به بررسی پرونده انتخاباتی اقلید و صلاحیت آقای خسرو صولت قشقائی پرداخت. کمیسیون تحقیق گزارش شعبه دوم مجلس را مبنی بر رد اعتبارنامه آقای قشقائی به اتفاق آراء تصویب نمود.

گزارش رسیدگی به سوابق و پرونده و صلاحیت آقای خسرو قشقائی به شرح زیر میباشد:

۱ - بموجب اسناد و مدارک، آقای خسرو قشقائی و برادرانش در طی سالهای بعد از شهریور ۱۳۲۰ و در دوران جنبش ملی شدن صنایع نفت برهبری دکتر مصدق از نهضت ملی ایران پشتیبانی نموده اند و تا آخرین مرحله به حکومت ملی دکتر مصدق وفادار ماندند و نه تنها پیشنهاد دولت آمریکا را مبنی بر شرکت در کودتای ۲۸ مرداد، رد کردند بلکه گزارش این پیشنهاد و مبالغی را که آمریکا در اختیار رهبران ایل قشقائی برای شرکت در کودتا قرار میداد به دکتر مصدق دادند. بهمین دلیل بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ مغضوب رژیم شاه و در نتیجه به خارج از کشور تبعید شدند در خارج از کشور هم چنان به نهضت ملی وفا دار ماندند و به مخالفت خود با رژیم شاه تا سال ۱۳۴۶ ادامه دادند.

۲ - از سال ۱۳۴۶ به علت شکست قیام مسلحانه بهمین قشقائی در فارس و روحیه یأس و ناامیدی و فشار شدید مالی قشقائی ها ایادی رژیم شاه ارتباط خود را با آقای قشقائی آغاز کردند کوشش ساواک به نتیجه میرسد و بالاخره از سال ۱۳۵۲ مکاتبات و تماس مستقیم میان آقای قشقائی با دربار و علم و شاه و نصیری آغاز میگردد بدنبال این مکاتبات بدستور شاه از طرف ساواک مبالغی به عنوان پرداخت قروض و دیون های قشقائی به ناسبرده پرداخت میشود و سپس مقرری ماهیانه معینی تصویب و از طرف ساواک پرداخت میشده است.

خلخالی - مبلغ را بفرمائید.

دکتر یزدی - چشم اجازه بدهید....

رئیس - آقای خلخالی همیشه باید یک چیزی بگویند و مقدمات تشنج مجلس را فراهم بکنند.

خلخالی - آقای دکتر این تشنج نیست یک توضیح است چقدر شما نازک

قشقائی یک نامه‌ای خطاب به رئیس کمیسیون تحقیق نوشته‌اند همین معنی را هم بیان کرده‌اند و علاوه بر این در پایان نوشته‌اند که البته همانطوریکه فوقاً عرض شد استعفاء اگر لازم شد اشکالی ندارد. یعنی یک صحبتی هم بود که استعفاء بدهند قبل از اینکه کار به این مراحل بکشد در ۲۳ خرداد مجدداً در همان روز یک نامه به آقای خلخالی رئیس کمیسیون تحقیق نوشته‌اند و یک هفته وقت خواسته‌اند تا مدارک و اسناد لازم را که برای روشن شدن این قضیه بسیار مفید سیاشد تهیه و تقدیم شعبه بکنند. در این زمان وقت کافی بدست می‌آید که سروران گرام بتوانند با روشن شدن کامل و وجدان آسوده نظریات خودشان را اعلام فرمایند.

با احترامات - خسرو قشقائی

در همان تاریخ یک شرح مفصلی به کمیسیون تحقیق نوشته‌اند و دلایل اینکه لازم هست وقت به ایشان داده شود که بتوانند اسناد و مدارک را فراهم کنند در سه صفحه ذکر کرده‌اند. که من برای جلوگیری از اتلاف وقت خودداری می‌کنم. فقط روروس مطالب همین بود که عرض کردم اما تحقیقات خود کمیسیون، یک سلسله اطلاعات پراکنده، به کمیسیون در مورد ارتباط ایشان، با سازمان امنیت رسید و ما کل خلاصه پرونده آقای خسرو قشقائی را از مرکز اسناد ملی خواستیم که این مفصل است ولی چون مهم است. من عیناً این خلاصه پرونده را میخوانم.

الف - نام و نام خانوادگی خسرو صولت قشقائی نام پدر اسماعیل سال و محل تولد ۱۳۰۰ میزان تحصیلات و رشته آن دیپلم گرایشهای سیاسی و ارتباطات حزبی، عضویت در جبهه ملی خارج از کشور تماس با عناصر وابسته به حزب توده - سوابق و محکومیت سیاسی در سال سی و دو به اتهام مخالفت با دولت وقت به خارج از کشور تبعید میشود.

ج - ارتباط با رژیم - در زمان تبعید بودنش در خارج از کشور همواره وانمود می‌کرده است که به شاه وفادار و یا اقدامات رژیم موافق است. و از سال ۵۲ مبلغی بعنوان کمک به وی پرداخت میشده است. در ازای فروش اسلک خانوادگی کیفیت دفعات مقاصد مسافرتهای خارج از کشور به کشورهای اروپائی و آمریکا و مصر نیز مسافرت کرده است. ملاحظاتی بیوگرافی از سوابق و تمایلات سیاسی نامبرده بالا که توسط سازمان امنیت تهیه شده وی از طرفداران جبهه ملی در اروپا معرفی و در عین حال با افراد حزب توده در تماس بوده است. بواسطه اعمال خلافی که داشته تا سال ۱۳۲۰ در تهران تحت نظر بوده است و بعد از شهریور ۲ به صورت فراری به شیراز رفته و در سال ۱۳۲۱ به اتفاق برادرش ناصر چند نفر افسر آلمانی را که با مقداری تجهیزات و دو بیست هزار لیره در ایل قشقائی پیاده شده بودند تحویل سرگرد جاکسون افسر اینتلجنت سرویس داده است به پاس این عمل سرگرد مزبور تنگ جواهرنشانی به مبلغ پانصد هزار ریال از جانشین رئیس بانک شاهی خریداری نموده و بعنوان هدیه اسیراطوری انگلیس به او داده است. در این وقت خسرو قشقائی حبیب الله نویخت را که در آن زمان نماینده مجلس بود و بصورت پارلمانی داشت دستبند زده و تحویل انگلیسها داد که او را به زندان اراک بردند. و تا اوایل سال ۱۳۲۵ به مظفر فیروز نزدیک شده است. و برای شورش به جنوب رفته و شروع به توسعه تشکیلات ایل قشقائی می‌نماید. ولی چند ماه بعد بعزت تمام شدن پول‌هایی که مظفر فیروز از روسها گرفته بود قشقائی هاشروع به مخالفت با روسها نموده و در همین ایام خسرو قشقائی در بوشهر با کنتل سرت جفری جنرال انگلیسی ملاقات و پس از گرفتن سلاح و پول نهضت جنوب را شروع می‌کند پس از ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ وی به میان ایل خود رفته و بوسیله دونفر از اعضای حزب توده تماس و اعلامیه‌هایی منتشر کردند ضمناً بعد از ۲۸ مرداد خسرو قشقائی همراه با سران ایل قراردادی علیه سپهبد زاهدی منعقد و آماده حمله به فارس و اصفهان بوده‌اند که ناگهان ژوزف گودوین افسر اطلاعات آمریکا ایل رفته و با دادن پول و تهدید آنرا به تهران آورده و از کشور خارج نموده است. خسرو قشقائی در تاریخ ۲۵/۵/۲۲ تلگرافی از شیراز برله دکتر مصدق و علیه دربار سخا بره نموده است. حدود سال ۳۶ اداره انحصارات فارس جهت وصول مطالبات قند و شکر که بوسیله برادران قشقائی از گمرک بوشهر غارت شده بود باغ ارم را مصادره می‌نمایند در گزارشی بتاریخ ۲۴/۱۲/۲۲ آمده است منبع مطلق که با محافل امریکائی در تهران آمد و رفت دارد. اظهار داشته است که دولت آمریکا مجدداً تصمیم گرفته که وسائل مراجعت برادران قشقائی را به ایران فراهم نماید. عذر می‌خواهم این تاریخش ۲۴/۱۲/۳۷

بوده است، از نظر سیر حوادث سیاسی در ایران توجه به این تاریخ خیلی مهم است ۳۷/۱۲/۲۴ دولت آمریکا مجدداً تصمیم گرفته که وسائل مراجعت برادران قشقائی را به ایران فراهم نماید و این تصمیم قبل از انعقاد پیمان دوجانبه اتخاذ شده بود پیمان دوجانبه بعد از انعقاد پیمان بغداد که بعداً به پیمان مرکزی معروف شد، هست. پیمان دوجانبه‌ای است بین ایران و خود شاه و آمریکائیها بسته شده که بعد از انقلاب ما این را ملغی کردیم. این یکی از قراردادهائی است که کان لم یکن شد و در نظر داشتند که پس از بازگشت ناصر و خسرو قشقائی و ایجاد قدرت برای آنان از وجود آنها برای ارباب مقامات عالیه کشور استفاده نمایند و حتی این موضوع از طرف مقامات امریکائی در تهران و با چند نفر از دوستان سیاسی آنها مورد مذاکره قرار گرفته است. و چنانچه با مراجعت خسرو از طرف شاه مخالفت شود وی از طریق خاورمیانه مسافرت و با قایق موتوری شبانه به آبهای ایران وارد و سپس داخل خاک ایران شود منبع می‌افزاید که پس از انعقاد قرارداد دوجانبه و بهبودی روابط ایران و آمریکا هنوز نظر مقامات امریکائی جهت بازگشت برادران قشقائی تغییر نکرده و فعلاً در این زمینه مشغول فعالیت می‌باشد. برابر گزارشی در سال ۴ افراد نهضت ملی یاد شده بالا در آمریکا حکومت ایران آزاد تشکیل داده‌اند و امریکائیها از آنها دفاع می‌کنند. و همچنین در گزارش دیگری آمده است که مشارالیه توده‌ها را در وین تقویت و برای آنها اسکاناتی فراهم می‌نموده است. وی از آمریکا بعنوان نماینده جبهه ملی در اروپا معرفی میشده و دانشجویان وابسته به جبهه ملی در هر کاری با وی مشورت می‌کنند در سال ۴ دستور صدور ویزای اقامت جهت وی در کلن توسط نخست‌وزیر (دکتر امینی) داده میشود و وی تذکر میدهند که اگر به ایران مراجعت نماید مورد تعقیب واقع میشود یاد شده از گردانندگان اصلی روزنامه باختر امروز معرفی شده است برابر اطلاع سفارت کبرای ایران در کلن در کنفرانس جبهه ملی در وین نامبرده نطق تند ایراد می‌کند که بعداً مورد حمله سایرین قرار می‌گیرد و چون متهم به همکاری با توده‌ها میشود لذا از کادر رهبری طرد می‌گردد. برابر گزارش سال ۴ یاد شده طی نامه‌ای به دادستان مونیخ به سرتیپ علوی کیا شدیداً حمله نموده و اعلام داشته است. که او به منظور فراهم کردن وسایل اخراج وی از آلمان به این مأموریت اعزام داشته‌است. در نامه‌ای که علوی کیا در سال ۴ به ساواک مرکز می‌نویسد عنوان می‌کند که با در نظر گرفتن وضع زندگی برادران قشقائی که به سختی می‌گذرد بطوریکه برای زندگی عادی روزانه خود محتاج قرض بوده‌اند. و همچنین خسرو قشقائی مرتباً برای تمديد گذرنامه به کنسولگری مراجعه می‌نماید و از طرف دیگر برابر اخبار موثق مصریها میل دارند آنها را مورد استفاده قرارداد و از طرف جنوب وارد کشور نمایند لذا با توجه به این مسائل شاید راه حل این باشد که با تمديد گذرنامه آنان و کمک مالی جزئی به ترتیب (بعنوان قرض پرداخت قیمت اراضی آنان به زارعین) احتمال اینکه آنان به عوامل خارجی پناه ببرند کمتر میشود بنا به درخواست ساواک مرکز تیمسار علوی کیا شرح مبسوطی از چگونگی ملاقاتش را با خسرو قشقائی ارسال میدارد در این گزارش آمده است ضمن تماس با مشارالیه وی از اینکه شاه توده‌ایها را مورد عفو قرارداد و وی و برادرانش را نبخشیده گله کرده است. و اظهار نموده است که در این جریان اشتباه کرده است و همه گزارشات و اطلاعاتی که در مورد همکاری وی با مصریها و عبدالناصر رسیده شایعه بوده است. و هرگز قصد همکاری با بیگانگان را نداشته‌است و در خاتمه از علوی کیا تقاضا می‌کند که عرایضش را به سمع شاه برساند و بگوید ما چه بکنیم که مورد اعتماد قرار بگیریم ما حاضریم در هر نقطه‌ای از دنیا سکونت کنیم و مرتباً بودن خودمان را تلفناً به هر کس و به هر کجا اطلاع دهیم و اضافه میکنند که به شاه بفرمائید.

۱- هر قدر که امکان دارد بابت اسکان مزروعی و غیر مزروعی بماندهند

که در یک نقطه از دنیا به کسب و کار بپردازیم.

۲- پاسپورت مرا تجدید کنند.

۳- هر تضمینی که بنظر میرسد بما ابلاغ کنید تا برای ضمانت اجرائی

قبول کنیم. در پایان این گزارش علوی کیا نظریه‌ای میدهد که بهتر است اجازه تمديد گذرنامه به وی داده شود بشرط آنکه در آلمان نماند و در هر نقطه‌ای که برایش تعیین میشود اقامت کند دیگر اینکه مخارج زندگی برادران قشقائی از فروش اسلکشان بشرط آنکه یکجا پولی به آنها داده نشود. تا همیشه در

میشود در سال ۵۰ در مونیخ با یکی از نمایندگان ساواک ملاقات می کند و از وضع بد مالی خود شکایت میکند و می گوید پیشنهاد همکاری خارجی ها را نپذیرفته و تقاضا میکند ماهانه مبلغی از عواید فروش زمینهایش به وی بپردازد و حاضر میشود در قبال این کار اطلاعاتی در مورد فعالیتهای کمونیستها در آلمان در اختیار مقامات ایرانی قرار دهد اما ساواک با هر گونه کمک به وی مخالفت کرده است. در سال ۶۰ درباره او گزارش شده که در حدود پنجاه هزار مارك بدهکار است و در وضع بدی بسر میرد و این ممکن است که مورد استفاده مخالفین واقع بشود بنا بر این پیشنهاد شده به او کمک مالی شود وی یکبار به کنسولگری ایران مراجعه و ضمن تقاضای تجدید گذرنامه اش میگوید که شایع شده است که من ترك تابعیت کرده ام اما من به این خاطر تقاضای پناهندگی کرده ام و گذرنامه آلمانی گرفته ام که کنسولگری ایران حاضر به تمدید گذرنامه من نشده است در گزارش آمده است. که برابر سوابق سرویس آلمانی یاد شده در تاریخ ۱۰/۲/۶۰ برای یک توقف چهار روزه با نام مستعار قرغانی به قاهره مسافرت نموده است. ترتیبات پنهانی که برای مسافرت داده شده است نشان میدهد که مشارالیه بنحوی با مقامات جمهوری متحده عربی همکاری می نماید مقامات آلمانی در تاریخ ۲۶ اردیبهشت بخانه او در مونیخ وارد شده و در نتیجه جستجو یک سلاح کمری غیر مجاز کشف نمودند که پس از یک بازجویی سه ساعته آزاد میشود. وی در سال ۶۰ در آلمان تقاضای پناهندگی می نماید و دادگاه دلایل او را برای پناهندگی کافی دانسته و صدور گذرنامه آلمانی برای او مورد تأیید واقع میشود طبق گزارشی رئیس جمهور آلمان به وزارت امور خارجه دستور دستگیری مشارالیه را همراه با دو نفر دیگر میدهد در سال ۶۰ طی مصاحبه یاد شده با یکی از رؤزنامه های هلندی مطالب و انتقاداتی در مورد حکومت و رژیم شاه ایران عنوان کرده است. (معذرت می خواهم شاه ندارد .... در مورد حکومت و رژیم شاهی ایران) برابر مفاد بولتن تهیه شده پس از اعدام بهمن قشقائی در ایران ناسبرده بالا در آلمان دست به انتشار نشریه ای بنام شورش ارگان عشایری را میزند و همچنین ضمن دیدار با سر کنسول ایران در مونیخ قول داده است که کوچکترین عمل خلافی از او سر نخواهد زد و سوگند یاد کرده است که مدت دو سال است خود را از جریانات سیاسی کنار کشیده است و فقط یکبار تیمسار بختیار از سوئیس به وی تلفن کرده است. ولی هیچگاه با او تماس نداشته است. برابر گزارشات موجود زندگی مشارالیه در مونیخ به وسیله فروش قالی که از ایران برایش فرستاده میشود می گذرد در روز دوشنبه دوازده آبان سال ۶۰ نامبرده از طریق تلفن با رئیس نمایندگی تماس گرفته و اظهار داشته است که برابر اطلاعات رسیده به وی توسط اردشیر زاهدی شاه مقرر کرده که ده سیلیون تومان از بابت بهای املاک آنها تخصیص داده شود و اکثر خواهران و برادرانش مبلغی دریافت داشته اند ولی هرگز به وی مبلغی پرداخت نشده است و استدعا می کند لاقول نسبت به مادرش توجه شود و سهم او پرداخت گردد و همچنین در مورد مسافرتهایش به مصر اظهار داشته که فقط برای خرید اجناس عتیقه به مصر میرود. وی دارای دو پاسپورت ایرانی بنامهای خسرو قشقائی و حسین قرغانی و پاسپورت دیگر او لبنانی و بنام ابراهیم خلیلی است. گزارشات متعددی در مورد ارسال اسلحه از جانب وی به داخل کشور به ساواک ارسال شده است. برابر گزارشی مشارالیه بوسیله هوشنگ دولو در سنت موریس عریضه ای به شاه داد و شاه گفته است در این مورد در تهران دستور داده بودم و مجدداً به نخست وزیر ابلاغ گردد. یاد شده در سال ۶۰ ضمن تلفنی به نمایندگی از مرام شاه تشکر کرده است. و اظهار می دارد که بوسیله نامه توسط برادرش از اینکه شاه اجازه داد به ایران مراجعت نماید اطلاع پیدا کرده است. و اضافه می کند که همواره سعی نموده که وفاداری خودش را نسبت به ایران و شاه ابراز دارد اما باتمام این احوال ازدادن یک گذرنامه به وی خود خودداری میشود و همواره ساواک با او مخالفت می کند. در سال ۶۰ یاد شده، بعنوان واسطه خرید نفت برای شرکتهای آلمانی سفرهایی به الجزایر و عربستان کرده است. در مصر شخصی بنام عبدالله کلالی بایک چمدان حشیش دستگیر شده اعتراف می کند بانامبرده شریک است. ولی دولت مصر مانعی برای سفر او به قاهره ایجاد نمی کند. و ساواک نتیجه می گیرد که وی با دولت مصر روابطی دارد. در گزارش سال ۶۰ نمایندگی آلمان آمده است که وضع مالی یاد شده بسیار خراب است. و چنانچه بوی کمک نشود به احتمال زیاد در اختیار عراقی ها قرار خواهد گرفت و بنظر آن نمایندگی بهتر است به یکی از دو طریق عمل شود.

دست باشند بنظر بخش مربوطه ساواک که این گزارش را دریافت داشته است. بایستی وی کتباً از اعمال خود اظهار ندامت نماید و در روزنامه های آلمانی درج شود. پس از این جریانات با تمدید شش ماه گذرنامه وی موافقت و پس از طی این مدت به دستور شاه گذرنامه وی به مدتهای کوتاه تمدید میگردد. در گزارش دیگری که در تاریخ ۸/۳/۶۰ آمده است (هشتم خرداد چهل و سه) که دوباره خسرو قشقائی با علوی کیاتماس گرفته و بصورت استیصال و التماس درخواست نموده است که از شاه درخواست شود که به وی آنقدر کمک بشود تا بتواند زندگی روزمره اش را اداره نماید و از باب املاکش در ایران فقط مقدار بخور و نمیزی به وی داده شود. برابر طرح علوی کیاسعی بر این بود که او را وارد مصر که نمایند و از او بر علیه دستجات سیاسی مقیم خارج استفاده کنند. تنها اشکال کار عدم اعتماد به وی بوده است. بر طبق گزارش مورخه ۱۸/۷/۶۰ خسرو قشقائی ضمن بحث بایکی از اعضای سازمان دانشجویان کلن پس از انتقاد از وضع ایران اظهار داشته است. که با عبدالناصر در تماس بوده است. و مصریها حاضرند از هر جهت بما کمک کنند. و در گزارش دیگری آمده است که در ملاقاتی که وی با جلال طالبانی نموده پیشنهاد همکاری اکراد با جبهه ملی را کرده ولی جواب قاطعی دریافت نموده است برابر گزارش مذاکراتی که بین خسرو قشقائی و جعفر طلوعی انجام شده خسرو ضمن ابراز طرح کودتائی در ایران اظهار داشته برای این منظور دوستانی در نقاط مختلف کشور و همچنین در اروپا و آمریکا دارد ولی در این مورد با دوستان خارجی تماس نگرفته و نخواهیم گرفت هرگاه پیروز شدیم آمریکائیا ما را تأیید خواهند کرد. و اضافه میکند دولت مصر همکاری خواهد نمود. ولی با روسها اختلاف نداریم لکن هیچوقت با حزب توده مخالفت نکرده ایم برابر اطلاع رسیده از ایتالیا خسرو قشقائی با سه نفر از ایرانیان ولیندا کریستین آرتیست آمریکائی و یک مرد و یک آمریکائی دیگر ملاقات کرده است. در گزارش مورخه ۱۴/۱/۶۰ آمده است که مشارالیه در مسافرت اخیر خود به قاهره موفق به ملاقات با عبدالناصر نشده و فقط با عبدالقاهر وزیر مشاور ملاقاتهایی نموده است. البته وی ضمن مسافرتیکه در حدود یکسال قبل به مصر کرده است با عبدالناصر ملاقات و ناصر نیز عبدالقادر را مسافر کرده است. که مشترکاً با وی در مورد تهیه طرحی مطالعه و سپس به نظر او (ناصر) برسانند و ظاهر آدر این طرح خسرو قشقائی ضمن صحبت گزارشی در تاریخ ۲۳/۷/۶۰ یکی از عناصر ساواک طی تماس با خسرو قشقائی ضمن صحبت خسرو اظهار میدارد که مسلماً چینی ها برای جنوب ایران طرح جدیدی دارند و مرتباً جوانان را برای آموزش به چین میبرند و حتی بخود وی نیز مراجعه نموده اند ولی او هرگز همکاری با کمونیستها را قبول نکرده است و همچنین در مورد دو نفر از قشقائی ها که پس از دیدن دوره در چین به ایران میروند اظهار میدارد که قبلاً با آنها صحبت کرده و سعی داشته است که آنها را از مسافرت به ایران منصرف نماید در خاتمه شخص ساواکی نظریه میدهد که خسرو با کمونیستهای طرفدار چین رابطه دارد. و هر وقت فرصت پیدا کند، از هیچ نوع همکاری فروگذار نخواهد کرد. همچنین مصریها نظر خوشی به وی ندارند در گزارش دیگری در سال ۶۰ آمده است که مشارالیه با یک زن آمریکائی بنام تام یا کاترین ویلیامز ملاقات نموده است. در نامه ای که در مورخه ۲۶/۱/۶۰ یاد شده به برادرش مینویسد عنوان میکند که دولت پاسپورت وی را تمدید نمی کند. اگر صلاح بدانید مذاکره کنید بالاخره تکلیف چیست چرا میخواهند با فشار و زور مرا وادار به کارهایی که برای هیچکس فایده ای ندارد، بنمایند اگر طوری بشود که مطلب به عرض برسد قطعاً ترتیب اثر داده و دستور لازم صادر میشود بر اساس سؤالاتی که ساواک مرکز از نمایندگی خارج از کشور می کند آن نمایندگی اعلام می دارد که تهیه و خرید اسلحه برای خسرو قشقائی معقول بنظر نمیرسد. به علت بی پولی اما خسرو در مذاکرات خود با مصریها از قدرت و نفوذش در جنوب ایران اظهاراتی کرده است و آنها نیز خواسته اند عملاً نشان دهند. لذا بهمن قشقائی و چند نفر دیگر را به ایران فرستاده ولی آنان چون موفقیتی بدست نمی آورند. نتوانستند اعتماد مصریها را جلب نمایند و اگر خسرو میتواندست نفوذ خود را به ثبوت برساند بعید نبود که مصریها اعتبار کافی در اختیار او بگذارند و همچنین وی با افراد طرفدار چین از سابق آشنائی هائی داشته است. و بعید نیست چینی ها با او تماس گرفته باشند به همین جهت بهمن و دو نفر دیگر در مدت شش ماه جهت دیدن دوره چریکی به چین اعزام شدند مشارالیه به کمک و کیل آلمانی خود موفق به دریافت پاسپورت آلمانی با حفظ تابعیت ایران

۱- توسط نمایندگی آلمان میزان بدهی وی محاسبه شود تا از طریق دولت مبلغی برابر قیمت اعظم بدهی او بعنوان کمک به وی پرداخت شود.

۲- توسط دولت اقداماتی بعمل آید تا به همان ترتیب که به ناصر قشقائی مستمری در ماهیانه مبلغ یک هزار دلار پرداخت میشود به خسرو نیز همین مبلغ مستمری پرداخت شود. در تاریخ ۲۹/۱/۵۲ طی نامه ای از ساواک به نخست وزیر آمده است که نامبرده حدود ۲ میلیون ریال بدهی دارد که لازم است. ده میلیون ریال آن به وی پرداخت شود لذا نسبت به پرداخت ده میلیون ریال و همچنین تعیین مبلغ سه هزار مارک مقرر ماهیانه جهت یادشده اقدام شود. برابر گزارش مورخه ۲۶/۳/۵۲ بدستور شاه آقای خوانساری در آلمان با مشارالیه تماس حاصل نمود و او را مورد تحیب قرار داده، و کلیه بدهیهای وی در آلمان و سوئیس به وی پرداخت شده است و روی همین اصل خسرو خیلی راضی و خشنود است و ظرف یکسال گذشته هیچگونه فعالیتی نکرده است. در سرداد سال ۵۲ مشارالیه در نیس زندانی میشود به علت اینکه سال گذشته شخصی بنام حسن قریشی مقدار ۳۰ گرم تریاک برای وی به آلمان ارسال داشته است. یادشده ضمن تلفن به خوانساری تقاضای کمک می نماید که بالاخره باوجه الضمان پنجاه فرانک آزاد میشود. در آبان سال ۵۷ طبق تماس تلفنی که نمایندگی آلمان با وی بعمل می آورد مشارالیه اظهار می دارد که کماکان عضو جبهه ملی است و اخیراً از وی خواسته شده که فعالیتهایی انجام دهد اما وی مایل نیست در کادر رهبری شرکت داشته باشد و همچنین با اعلام اینکه همیشه به مراسم شاه نسبت به خود اسیدوار بوده تقاضا می کند که نظر مقامات کشوری درباره عزیمت وی به ایران و ادامه فعالیتهای سیاسی به وی ابلاغ شود و در خاتمه استدعا می کنم که مقرری سه ماه آینده یکجا به وی داده شود. و همچنین مبلغی بعنوان قرض به وی پرداخت گردد و به نظر ساواک چون کمک به مشارالیه در شرایط کنونی مفید بوده بهتر است که به وی پرداخت شود. در روز ۲۶/۸/۵۷ تعداد معدودی اعلامیه به زبان فارسی تحت عنوان «هم میهنان گرامی» به امضاء خسرو قشقائی در فرانکفورت آلمان غربی توزیع گردیده. در این اعلامیه مشارالیه ضمن حمله به رژیم و تأیید مبارزات امام خمینی و مردم خطاب به عشایر ملت ایران اعلام داشته است. که بر ضد حکومت و سلطنت مبارزه نمایند. ضمن تماس تلفنی که یکی از کارمندان سفارت در بن با خسرو قشقائی گرفته مشارالیه انتشار اعلامیه را تأیید و اضافه نموده بخاطر اینکه در گذشته به او و خانواده قشقائی ظلم شده و اسوال آنان توسط مقامات به زور اخذ و در سالهای اخیر نیز از کمک و توجه قابل ملاحظه ای برخوردار نبوده است لذا تصمیم به اتخاذ این رویه گرفته است. نامبرده در سال ۵۲ ماهیانه سه هزار مارک بعنوان مقرری دریافت و علاوه بر آن صد و پنجاه هزار مارک در یک نوبت و سپس نیز ۱۸۴۰۰۰۰ ریال بعنوان کمک دریافت داشته است. برابر نامه ساواک چکی به مبلغ ۱۰۵۰۰۰ ریال هم ارز ریال سه هزار مارک بابت مقرری آذرماه ۵۷ جهت یاد شده صادر گردیده و دستور داده شده است که بوی پرداخت شود. برابر گزارشی در تاریخ ۱۰/۱/۵۷ آمده است که طی مذاکره تلفنی که یکی از کارمندان سفارت ایران تحت پوشش نظر خواهی درباره دولت آینده با او بعمل می آورد. مشارالیه اظهار نموده است. که اعلام حکومت جمهوری اسلامی توسط امام خمینی عمل اشتباهی بوده زیرا باعث میشود که گروههای مخالف ادامه سیستم موجود را خواستار شود و تغییر رژیم عملی نگردد و همچنین هیچیک از سران جبهه ملی قدرت در دست گرفتن دولت را ندارند و اضافه میکند که تصمیم دارد به ایران مراجعت کند و در منطقه خانوادگی مشغول کشاورزی گردد. و منبعد در امور سیاسی دخالت نخواهد کرد. این خلاصه پرونده ای بود که از مرکز اسناد برای کمیسیون تحقیق ارسال شده است در رابطه با این اسناد بعضی از مسائل هست که من لاجرم باید در اینجا بخوانم (غفاری - اسم رمزش را بگوئید) دو نامه ضمیمه نامه ای است که اسدالله علم به قشقائی نوشته است.

آقای خسرو قشقائی، دو نامه حضرتعالی واصل شد از یادآوری سپاسگزارم و از اینکه بحمدالله سلامت و دعاگوئی ذات اقدس شهریاری میبایست بسیار خرسند و خوشحالم. آنچه خاطر می آید دو نوع گرفتاری برای جنابعالی هست. یکی گرفتاریهای جاری که تا اندازه ای کما بیش رفع شده و دیگری و کار دیگری که بتوانید خودتان را مشغول سازید. خواهشمندم در مورد دوم بمن بنویسید که چه کاری و در چه زمینه ای باید باشد که اقدام کنم و اگر باز هم گرفتاریهای جاری دارید آنها را محدودش چقدر است. که حتی لاسکان رفع گردد

دکتر یزدی - این نامه در پاسخ نامه اسدالله علم است که آقای خسرو قشقائی نوشته است تصدق وجود مبارکت کردم.

با تقدیم مراتب عرض ارادت و سلام بی پایان تلگراف محبت آمیز آن سرورگرام زیارت نمی دانم چگونه و به چه زبانی از این همه آقائی و بزرگواریت سپاسگزاری کنم هر چند از آقائی آنجناب انتظاری به غیر از آن نبوده و نیست. خوانساری که اسم بردم (اشاره به پرویز خوانساری است) نماینده مخصوص شاه و مسئول کل ساواک در اروپا بوده است. از این که سعادت یاری و افتخار مرحام مبارک شاهنشاه آریامهر شامل حقیر گردیده شکر الهی را بجا آورده و از خداوند متعال بقاء و سعادت ذات مقدس شاهنشاه بزرگ اعلیحضرت همایون آریامهر را از خداوند متعال خواستارم همیشه در انتظار ارجاع اوامر و مؤده سلامتی حضرتت هستم. ارادتمند خسرو قشقائی

دکتر یزدی - نامه دیگری است. که بکلی سری است. و ماشین شده است ولی امضاء خود خسرو قشقائی در اینجا وجود دارد. ولی روی روندی که داخل پرونده است مستقیماً به خود علم نوشته شده است. تصدقت کردم با تقدیم مراتب عرض ارادت و سلام مدتی بود که میخواستم مصدع اوقات شریف بشوم متأسفانه وسیله نبود تا اینکه اخیراً جناب آقای خوانساری قبول زحمت فرمودند که این نامه را به حضورتان تقدیم دارند. مدتی است که مرحام شاهانه شامل حال فامیل بنده گردیده متأسفانه تاکنون کوچکترین توجهی نسبت به کارهای بنده نشده ممتنی است در موقع مناسبی وضع زندگی بنده را به شرف عرض برسانید بلکه مرحام شاهانه شامل حال بنده هم گردیده و اوامر لازم برای ترتیب زندگیم صادر که مثل سایر مردم ایران در آسایش زندگی و به دعاگوئی ذات مقدس شاهنشاه آریامهر مشغول کردم.

در انتظار اوامر و اقدام عاجل آنجناب هستم. ارادتمند خسرو قشقائی

دکتر یزدی - اینجا البته زیر این نامه دستوراتی داده شده است که متأسفانه نمی توانم بخوانم بدنبال این نامه نامه دیگری است که اسدالله علم به ارتشبد نصیری نوشته است، با ارسال نامه مورخ ۲۲/۴/۵۳ جناب آقای امیراصلان افشار سفیر شاهنشاه آریامهر در بن و ضامناً آن امر مطاع مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفصدور یافت (ساواک به این موضوع رسیدگی نماید) خواهشمندم دستور فرمائید اقدام لازم معمول و نتیجه را اطلاع فرمایند که بشرفعرض پیشگاه مبارک ملوکانه برسد. سپاسگزارم.

وزیر دربار شاهنشاهی - اسدالله علم

دکتر یزدی - عذر می خواهم از اینکه این کلمات را می خوانم این نامه آقای امیراصلان افشار است.

جناب آقای علم وزیر محترم دربار شاهنشاهی

آقای قشقائی از ابراز لطف و محبت آنجناب و از تلگرافی که در پاسخ تلگراف ایشان بمناسبت عید نوروز مخایره فرموده اید نهایت امتنان را دارد و بخصوص تشکر می نماید از محبتی که نسبت به آقای خسرو قشقائی مبذول فرموده اید و تقاضا دارد هر وقت به اروپا تشریف می آورید اطلاع فرمائید که سایل است شرفیاب شود. با عرض احترام - دکتر امیراصلان افشار

دکتر یزدی - اینجا چند مطلب است که بهم مربوط است یکی متن تلگرافی است که آقای قشقائی برای اسدالله علم مخایره کرده است. که البته تاریخش مشخص نیست ولی روی تاریخهایی که نوشته شده ۲۴/۷/۵۳ است از منویخ حضرت آقای امیر اسدالله خان علم وزیر محترم دربار شاهنشاهی - تهران با تقدیم مراتب عرض ارادت در انتظار بذل توجه حضرتت هستم.

ارادتمند خسرو قشقائی

رئیس - جلسه بعنوان تنفس برای مدت یک ربع تعطیل میشود.

(جلسه که در ساعت یازده و ربع بعنوان تنفس تعطیل شده بود مجدداً ساعت دوازده و ده دقیقه تشکیل شد)

رئیس - بسم الله الرحمن الرحیم، وبه نستعین - قرائت اسناد ادامه دارد دنباله اسنادی که در رابطه با تماسهایی که آقای خسرو قشقائی با دربار ساواک داشته است این اسناد قرائت میشود این تلگراف را آقای علم به نصیری می فرستد.

تیمسار ارتشبد نصیری

رئیس محترم سازمان اطلاعات و امنیت کشور

رونوشت تلگراف خسرو قشقائی و پاسخ اینجناب جهت استحضار جنابعالی به پیوست ارسال می گردد. خواهشمندم اقدام لازم در اینمورد معمول فرمائید.

وزیر دربار شاهنشاهی - اسدالله علم

دکتر یزدی - در تعقیب مکاتبات قبلی مجدداً در ۵/۳/۸ یک تلگراف رمز محرمانه ای است که آقای علم در مورد وضع آقای خسرو قشقائی به نصیری مخبره کرده است. که خواهشمندم دستور فرمائید وضع آقای خسرو قشقائی را مشخص نموده نتیجه را گزارش نمایند سپاسگزارم نامه ای است از آقای اسدالله علم به آقای خسرو قشقائی به ضمیمه دو نامه یکی برای خود علم و یکی به عنوان شخص شاه

آقای خسرو قشقائی
نامه سرکار رادریافت کردم و عریضه ای را که با همین نامه به خاکپای مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داشته بودید از شرف عرض مبارک ملوکانه گذراندم تلگراف شما متعاقباً واصل شد اسرطاع شاهانه شرف صدور یافت تیمسار ارتشبد نصیری ریاست محترم سازمان اطلاعات و امنیت کشور اقدام لازم فرمائید. همانطوریکه به شرف عرض پیشگاه مبارک همایونی رسانده بودید امیدوارم بجبران گذشته در آینده فداکاری و صداقت خودتان را نسبت به اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و وطن عزیزتان ایران به ثبوت برسانید. توفیق جنابعالی را در این هدف مقدس از درگاه خداوند متعال خواهانم.

وزیر دربار شاهنشاهی - اسدالله علم
این نامه مربوط به سال ۵۲ یا ۵۳ است عذر می خواهم اما نامه ای که به آقای علم نوشتند (اشاره به قشقائی است) بیست و شش تیرماه ۱۳۵۴ است. حضرت محترم جناب آقای اسدالله خان علم وزیر محترم دربار شاهنشاهی تصدقت کردم با تقدیم مراتب عرض ارادت و سلام امیدوارم مزاج عزیزتان مقرون به صحت و سلامت بوده باشد جویای حال بنده بشوید بحمدالله سلامت و به دعاگوئی ذات مقدس شاهنشاه آریامهر و حضرت مشغول هستم. جناب آقای علم برای بنده بسیار مشکل و ناراحت کننده است که با اطلاع از گرفتاریهای آنجناب همیشه مصدع بشوم ولی چاره نیست چون یگانه مرجع امید بنده به مراجع شاهنشاه آریامهر و آن سرور گرام است. بطوریکه بعرض رسید هنوز مبلغی از قروض بنده باقیمانده که اقداسی از طرف مقامات مربوط برای پرداخت آن بعمل نیامد، لذا با کمال خجلت از حضورتان خواستارم و در صورتی که رأی عالی قرار گیرد اوامر لازم فرمائید همیشه در انتظار مژده سلامتی و ارجاع اوامرتان هستم.

ارادتمند - خسرو قشقائی

این هم ظاهراً نامه ای است که در همان تاریخ بوده است.
به خاکپای اقدس شهریاری ارواحنا فدا، شاهنشاه آریامهر، شاهنشاهها ابلاغ مراجع عالیّه آن رهبر گرانقدر ملت ایران درباره اینجناب نشانه دیگری از سعه صدور اغماض شاهانه است. که تأثیری دگرگون ساز بوجود آورد.
شاهنشاه:

گذشت زمان و حوادث دوران معلم شایسته ای برای خامان و ناپختگان بشمار می آید. و این خدمتگزار که در برابر گذشتہای بزرگوارانه - سر ابا سپاس و ستایش است. کوشش خواهد کرد در سایه عنایات شاهانه بجبران مافات برخیزد و اگر افتخار شایستگی داشته باشد در راه توفیق روز افزون هدفهای رهبر انقلاب ایران سهم خود را ایفا کند.

با عرض اخلاص - خسرو قشقائی

شجونی - آقای رئیس آیا همه این مطالب را باید خواند و شنید هیچ قانونی وجود ندارد که پیشنهادی در این مورد بدهیم؟
رئیس - اگر مطالب آقای یزدی تمام بشود من هم مطلبی هم خواهم گفت. موسوی تبریزی - هر یک از این نامه ها برای هفت پشت آقای خسرو قشقائی کافی است (زنگ رئیس - همه هم نمایندگان)

رئیس - آقای موسوی فرمائید بنشینید. آقای دکتر یزدی باز هم مطالبی دارید؟ (همه هم نمایندگان)، (دکتر یزدی - بله) خوب مخبر کمیسیون هستند در این خصوص آزاد هستند و لازم میدانند که مطالب خودشان را ادامه بدهند.

دکتر یزدی - اجازه فرمائید من اول سند را شرح میدهم اگر خواستید میخوانم. سند بعدی گزارشی است درباره آقای خسرو قشقائی از سازمان امنیت کشور به وزارت درباره شاهنشاهی که ده میلیون ریال در اختیارشان گذاشته است که خرج بشود.

یکی از نمایندگان - بخوانید تا روزنامه ها بنویسند و مردم اطلاع پیدا کنند.

رئیس - آقای دکتر یزدی اگر میخوانید بخوانید والا ختم فرمائید.

(زنگ رئیس) اجازه فرمائید، مطالب ایشان تمام بشود.

دکتر یزدی - گزارش سازمان اطلاعات و امنیت کشور به اسضاء ارتشبد نصیری به وزارت درباره شاهنشاهی درباره آقای خسرو قشقائی بمنظور پرداخت قروض نامبرده از طرف نخست وزیری - چکی بمبلغ ده میلیون ریال در اختیار این سازمان قرار گرفت تا با نظارت ساواک بین طلبکاران مشارالیه تقسیم گردد. معادل مبلغ مذکور - چهار صد و نه هزار و چهار صد و سی مارک به آلمان غربی حواله گردید که با نظارت نماینده ساواک در آلمان غربی، سرکنسول شاهنشاهی ایران در مونیخ و یک نفر از کارمندان سرکنسولگری مزبور بین طلبکاران آقای خسرو قشقائی تقسیم و صورتجلسه تنظیم گردیده است. اینها مکاتبات متعددی است که در این مورد شده است. یک نامه باز هم از دربار شاهنشاهی اداره رمز و محرمانه است که به شخص شاه به شرف عرض خاکپای ملوکانه برسد که گزارشی است از وضع دکتر عبدالله قشقائی و بدهی هائی که هشت میلیون دلار داده است. و تقاضای کمک کرده است (همه هم نمایندگان)

سلامتیان - آقای دکتر یزدی خواهش میکنم بخوانید.

رشیدیان - بخوانید آقا.

توکلی - آقای دکتر اطلاع از این مسائل برای مردم در شرایط فعلی برای شناخت شجره خبیثه ملی گراها بسیار واجب است (یکی از نمایندگان - کدام ملی گراها) همانطور که امام میفرمایند بنا بر این همه این اسناد خواهش میکنم خوانده بشود.

رئیس - ملی گراها؟ این چه حرفیست شما میزنید.

یکی از نمایندگان - بابا این هفته بیچار بوده (همه هم نمایندگان)

رئیس - آقای یزدی بخوانید، بخوانید خواهش میکنم زودتر.

دکتر یزدی - آقای محمد خسرو قشقائی ضمن عریضه ای اظهارات تلفنی آقای دکتر قشقائی را بعرض رساندند پس از دو سال و نیم دوندگی طرف ها را محکوم نمودم و فعلاً چهار نفر دکتر را سر کردم، به مبلغ هشت میلیون دلار برای اعاده حیثیت، رئیس پلیس که میخواست بعد از حکم محکمه، دکتر عبدالله صولت قشقائی را توقیف نماید به محکمه جلب شده است. و قضایا قدری روشن شده است. اینکه بعرض رساندند موضوع دکتر قشقائی سیاسی نیست بر خلاف بوده است چون امر شد قضیه را تعقیب کنم ناچار کار را به جریان انداختم و حالا کم کم روشن میشود چند مرتبه تلفنی خواستم با رئیس سازمان تماس بگیرم وقت ندارند بعرض مبارک ملوکانه برسانید که دو سال و نیم است دنبال این کار هستم، تا اصل قضیه روشن شود. با هزاران تطمیع حاضر نشدم حال شروع به تهدید نمودند. تا آنجائیکه قدرت دارم تعقیب می نمایم و خود دادستان عمومی (به انگلیسی نوشته است) به محکمه جلب می نمایم و آنها زیاد فشار می آوردند. تا شاید بوسیله طلبکاران بانکها بنده را مستأصل نمایند ولی اشتباه می کنند. دکتر قشقائی استدعا کردند چنانچه اسری باشد بوسیله مأمورین خارج از آسریکا اطلاع داده شود یا بوسیله تلگراف و یا تلفن به اروپا و یا در ایران حاضر میشوم این بود عرایض دکتر قشقائی عرض کنم، مدارک دیگری در اینجا هست. و من اینها را نمیخوانم چنانچه آقایان خواستند می توانند مراجعه فرمایند.

غفاری - یک سند هست مربوط به جبهه ملی که وضع آنها را توضیح

میدهد آن را بخوانید.

دکتر یزدی - آقای غفاری والله من چنین چیزی ندارم اگر شما دارید

بدهید من میخوانم (رشیدیان - مربوط به سال ۴۶ است)

رئیس - آقای دکتر یزدی بخوانید. اسنادی در اینجا هست و من برای جلوگیری از اطاله کلام از خواندنش خودداری می کنم ولی رسیدهای است که اینها را از مرکز اسناد وزارت امور خارجه یعنی مربوط به سفارت ایران در واشنگتن است که از طریق وزارت خارجه در اختیار ما گذاشتند که حاکی از تماسی پرداختهائی است که به ناصر قشقائی سه ماه به سه ماه میشده و چکها و رسیدهای است که می دادند که از سال ۵۰ شروع شده است.

متکی - سند جبهه ملی مهتر از طلبکارانش است.

دکتر یزدی - اگر پیدا کنم چشم میخوانم چنین چیزی من یاد ندارم.

آقا محمدی - همه را بخوانید تا سردم بفهمند.

دکتر یزدی - عرض کردم که در اختیار من نیست اگر باشد چشم میخوانم

خوب خودتان می آید توی این پرونده پیدا کنید اگر داده باشند به من میخوانم.

رئیس - شما قبلاً بایستی منظم بفرمائید که چیزهایی را که لازم می‌دانید جلوی دستتان باشد.
رشیدیان - آقای دکتر یزدی اجازه بدهید من مضمونش را بگویم (همه نمایندگان)

رئیس - آقا حالا بین الاثنین مطلبی بفرمائید.

دکتر یزدی - این مطالب خلاصه‌ای بود از آنچه را که در مورد (همه نمایندگان، زنگ رئیس) اسناد مربوط به ساواک در اختیار کمیسیون گذاشته بودند و یک سلسله اسنادی هم هست در مورد لانه جاسوسی که توسط دانشجویان پیرو خط امام در اختیار گذاشته شده که اینها را من به این ترتیب تنظیم کرده‌ام. ۳۵/ صفحه اسنادی است که قبل از سال ۵۲ در مورد خسرو قشقائی شروع میشود تا آخرین سندی که مربوط است به این دوره یعنی سال ۷۲ است. از این بعد چیزی داخل این اسناد نیست و این اسنادی است که بعد از انقلاب در جاسوسخانه وجود داشته است آن ۳۵ سندی که اوراق آن ترجمه‌های فارسی است. واصل آن اسناد انگلیسی است فقط مروری می‌کنیم و آنهایی که از نظر تصمیم‌گیری برای کمیسیون مهم بوده است توضیحاتی می‌دهم یک شرح زندگی خسرو قشقائی است که در سفارت بوده و تنها چیزی که در پایان این اظهار نظر هست مربوط به قبل از سال ۵۲ هست. در پایان شرح حال اضافه کرده است. که قشقائیا و خسرو قشقائی مخالف روسیه هستند و نسبت به انگلیسی‌ها سؤزن دارند و بدین هستند و طرفدار آمریکا هستند. سندی است مربوط به چهارم اکتبر ۱۹۵۲ که از موضع گیریهائی است که خسرو قشقائی در مجلس زمان ملی شدن نفت دکتر مصدق علیه انگلیسی‌ها و در مورد قراردادهائی که بسته شده است (اجازه بدهید این مطلب را بخوانم) در مجلس هم سخنان خشن قشقائی و حمله به آمریکا برای خرابکاری علیه دولت مصدق در زمان نخست وزیر قوام بوده است. و همچنین رابطه دوستیش با چند تن از اعضای سفارت آمریکا ادامه داشته است. و توضیح داد که (اشاره به قشقائی) برافروختگی او برای این بود که تا آمریکا راه‌شمار دهد (درست نمی‌توانم بخوانم) در عدم پشتیبانی از دولت جبهه ملی او همچنین به دیگر... نظامی آمریکا به ایران اعتراض کرده است و گفت که اینها علیه منافع ایران بکار برده خواهد شد بنظر میرسد که او با (درست روشن نیست کپی‌هایی که گرفته شده است بد است) اینها باز هم اسنادی است که برسی گردد به همان سالهای قبل از سال ۵۲ در مورد روابطی که خسرو قشقائی در آن منطقه داشته است. حالا اگر خواستید تمام اینها را می‌خوانم ولی چون خوب تنظیم نشده (منشی - خوب بود خلاصه‌اش را تهیه کنید و متن آن سند را برای ما بگوئید)

خلخالی - این سندها را به جراید بدهید تا کلیشه بکنند.

دکتر یزدی - چشم، می‌دهم کلیشه بکنند. اظهارات قشقائی در مورد اینکه تهیه سلاح توسط آمریکا باعث کشته شدن افراد بی‌گناه شد و آمریکا بخاطر این جریان مسؤول است. او گفت که ایران به یک شاه دموکرات نیاز دارد. این مطلب مربوط به خرداد سال ۵۲ است. سند دیگری است. مربوط به سال ۵۴ اگر خاطرتان باشد در آن خلاصه پرونده ساواک خواندیم که کارهایی می‌خواستند بکنند و آن نماینده سفارت آمریکا رفت و با آنها صحبت کرد این مربوط به آن گزارشات است. باز هم مربوط به سال ۱۹۶۰ است. ملاقاتهایی است که با خسرو قشقائی داشتند یکی دیگر گزارشی است که در مورد قشقائیا مربوط به سال ۱۹۶۲ در جریان مهندس ملک عابدی. یک گزارش مجددی از شرح حال قشقائی مربوط به سال ۱۹۶۴ و موضع‌گیریهای سیاسی و مخالفتهايش که خیلی هم مفصل است از سال ۱۹۳۹ در وقایع سمیرم شروع کرده و کشتاری که بعد از شهریور ۲ در جنوب شده تمام اینها را اشاره کردند تا بعد از ۲۸ مرداد که به خارج تبعید شد و در مونیخ اقداماتی که می‌کرده و همچنین بعضی از مسائل که مربوط به روابط داخلی است که می‌گوید در سال ۱۹۴۸ او عاشق فاطمه خواهر شاه‌شده در سال ۱۹۵۸ یک دختر آمریکائی مدعی شده که فاطمه زن خسرو است. اینها چیزهایی است که کلاً در این سند وجود دارد یک گزارش دیگری هست در سال ۱۹۷۲ در مورد این که قشقائی معتاد است. و موقعیکه دولو می‌خواسته است ۳۵ گرم تریاک توسط منشی خودش منشی یک تاجر ایرانی که بعداً فهمیده شد عضو اداره امنیت سوئیس است به قشقائی برساند دولو دستگیر شده است اینها گزارشاتی است که در جاسوسخانه از سوابق آقای قشقائی بوده است. اما بعد از انقلاب آنچه را که گزارش هست همانطوریکه عرض کردم اسنادی است.

نوشته شده که ترجمه‌هایش هست و یکی هم فی‌اسمی است که از مصاحبه دانشجویان پیرو خط امام با آهن کرده‌اند که خلاصه آن مصاحبه‌ای که با آهن شده عبارت از این است.

اخوتیان - مصاحبه را بخوانید.

رئیس - آقای دکتر یزدی، یک خرده مختصرش بفرمائید چون اینقدر وقت نداریم.

دکتر یزدی - مختصرش این است که از او سؤال میشود شما فعالیت‌هایی که در اینجا داشتید شرح بدهید و او شرح میدهد که هر کدام از افسران سیا که در ایران بودند با عده‌ای از منابع و اشخاص در تماس بودند و اطلاعات خودشان را جمع‌آوری می‌کردند بعد در چگونگی این تماسها سؤال می‌کنند. می‌گوید در وقت‌ها از قبل تعیین میشده، معلوم میشده جا و مکانی هم که باید برویم و صحبت بکنیم معلوم بوده است. و اینکه هر کدام از اینها که ما با ایشان تماس داشتیم یک اسم رمز داشتند خود اینها که از افسران و مسؤولین سیا که در اینجا مشغول فعالیت بودند هر کدام یک اسم رمز داشتند من جمله خود آقای آهن یک اسم رمز داشته است بنام پگوئین و این پگوئین مسئول ارتباط با چهار نفر بوده است. من جمله آقای خسرو قشقائی و اسم رمز آقای خسرو قشقائی هم در اینجا آمده است.

یونس محمدی - بنویسید سیمای جمهوری اسلامی این مطالب را پخش بکند تا مردم ببینند اگر قرار بشود که پخش بشود پس در اینجا خواندن ندارد زودتر تمام بکنید.

قره باغ - آن چهار نفر که گفته شد بفرمائید (زنگ رئیس)

صباغیان - اسم آن چهار نفر را بخوانید.

دکتر یزدی - چهار نفر اسمشان اینجا نیست جز دو نفر که یکی آقای خسرو قشقائی است، (همه نمایندگان) عده‌ای از نمایندگان - دومی اش کیست.

دکتر یزدی - دومی اش را الان عرض میکنم (یکی از نمایندگان - آقای مدنی است) این پایان گزارش است. اسم منبع و اینکه با چه کسی در تماس بودند یکی - اس - دی - پلاد بوده که آقای امیر انتظام است و یکی اس - دی راتر خسرو قشقائی است. (همه نمایندگان) قره باغ - سخنگوی دولت بود دیگر.

دکتر یزدی - بعد می‌گوید گزارشاتی که شما می‌خواستید چه چیزهایی است. که اینجا شرح میدهد اطلاعاتی که می‌خواستیم راجع به جلسات مجلس خبرگان بوده شناخت افراد بوده است. شرح حال افراد بوده رابطه بین دولت و رهبران انقلاب بوده است. اطلاع در مورد کردستان و گزارشات مختصری در مورد رهبری و روحیه ارتش و اینها چیزهایی بوده که می‌گوید ما علاقمند بودیم اطلاعاتی جمع‌آوری کنیم. در مورد اس - دی - راتر - که منظور همین خسرو قشقائی است. در درجه اول آنچه که مورد علاقه ما بوده جمع‌آوری اطلاعاتی در مورد وضعیت اقلیتهای نژادی و وضعیت امنیتی مناطق عشایری و ارتباطاتی که بین آنها و مقامات محلی و دولت مرکزی بوده - سؤالی که شاید مهم باشد که شما بدانید. این است که از او سؤال کرده‌اند - اس - دی - راتر که منظور آقای خسرو قشقائی است. آیا می‌دانست که با مأمورین سیا مواجه است. آیا شما چیزی به او پرداخت کردید و اگر پرداخت نکردید انگیزه تماس او با سیا چه بوده است. من (آهن) معتقدم که او می‌دانست که من نماینده سازمان سیا هستم. من به او مبلغی پرداخت نکردم در مورد دلیل آمادگی تماس او با ما باید حدس بزنم، چون بیاد ندارم که در این مورد بحثی کرده باشیم و در پرونده‌ها هم هیچگونه اشاره مشخصی چه به من یا به مأمورین قبل از من که دقیقاً انتظار او از این تماس چیست. وجود ندارد. بعد سؤال شده است، به نظر شما انگیزه او برای تماس با سیا چه بود من فکر می‌کنم که او به یک تماس محرمانه با دولت آمریکا علاقه داشت که این بصورت تماس با سازمان سیا بوده‌ام و من نمی‌دانم و دارم حدس می‌زنم چون هرگز این بحث را نکرده‌ام اساً رهبران قبایل بیشتر از دیگران دوست دارند. که با چنین تماس‌هایی بیمه شوند. در مورد یک روزنامه‌ای که قرار بوده آقای خسرو قشقائی با کمک یک عده‌ای منتشر بکند. در اینجا باز هم در آن مصاحبه‌ای که فی‌المبرداری شده از او سؤال کرده‌اند. (عده‌ی از نمایندگان - اسم هایشان را بگوئید) کم کم میرسیم چون در این سند مفصل آمده اجازه بدهید مرحله

به مرحله یکی یکی سندها را بخوانم. در مورد این نامه آیا آقای اس - دی - راتر یعنی آقای خسرو قشقائی میدانست .

یکی از نمایندگان - بگوئید آقای فدائی هم در این رابطه با پرونده بوده است دکتر یزدی- شما که نمی گذارید من ادامه بدهم آنقدر شلوغ می کنید که نمیشود جواب داد .

رئیس- آقای دکتر یزدی شما بیان خودتان را ادامه بدهید اگر منتظر جواب دادن به آقایان بشوید بجائی نمی رسید.

دکتر یزدی- از ایشان سؤال می کنند. در مورد این روزنامه آیا اس- دی راتر می دانست که روزنامه ای را که قرار است شماره راه بیندازد. به چه منظور است. و منافع آمریکا در روزنامه چیست. آهرن جواب می دهد نه آیشما هنوز درباره راتر صحبت می کنید؟ نه ، این با او در میان گذاشته نشده بود او از علاقه من و علاقه واشنگتن بعنوان کاری را که اوقصد انجامش را دارد مطلع بود او بخاطر تأخیرهای مداومش و اینکه در واقع کارهایش را انجام دادند من عمداً بحث در این موارد رابه تأخیر می انداختم تا اینکه بنظم آمد در واقع روزنامه ای باشد که بشود درباره اش صحبت کرد. باچه کسی در نظر داشت این روزنامه ها را چاپ کند. جواب منم می دانم که این طرح را با درباردار مدنی در میان گذاشته بود. ولی من نمی دانم که آیا نقش شریک و همکار را داشته باشد یا در واقع مدنی نقش خواهد داشت یا نه؟ من بخاطر دارم که راتر در رابطه با این موضوع به درباردار مدنی اشاره نکرد. آنها لاقول باهم بحث هم نکرده بودند . آیامدنی در این راه برای شما مانعی بود. در دسر و مانع نه تا آنجا که من می دانم برعکس من از راتر اینطور فهمیدم که مدنی حداقل او را تشویق می کرد که این روزنامه را براه بیندازد. حال اینکه او حاضر نبود بطور فعال درگیر بشود یا نه، من هرگز مطمئن نشدم ولی هرگز درک این را نداشتم که دکتر مدنی مانعی در ایجاد این موضوع باشد این خلاصه ای بود که در فیلم بود اما گزارش دیگری که بازار این برادران هست. گزارش کتبی است. قبل از اینکه این فیلم را ببینم گزارش کتبی هم در پرونده بود خلاصه پرونده اس- دی- راتر که همین آقای قشقائی است (اسم رمزش بود) مأمور در تماس با ایشان آقای تاماس آهرن رئیس ایستگاه سیادر تهران که جزو گروگانها می باشد بنابه اعتراف آقای آهرن و طبق مدارک موجود سابقه تماس آقای قشقائی با سیا به قبل از آمدن آقای آهرن به تهران می رسد (حدوداً ۴ ماه قبل از ۱۳ آبان روز اشغال لانه جاسوسی) آقای قشقائی طبق اعتراف آهرن و از نوع گزارشهای موجود می دانسته اند که با سیادر در تماس هستند و نه یک مأمور سیاسی سفارت. ملاقاتها هم هر سه - چهار هفته یکبار در اطاق هتل و یادری خیابان هنگامی که سوار اتوبوس می شدند انجام می گرفته است. هتلها- هتل شرایتون و اینترکننتینتال بوده و هدفهای تماس را آقای آهرن بدین ترتیب ذکر می کند.

الف- برای تهیه منافع اطلاعاتی در مورد عریبهای خوزستان که شامل سازماندهی و تشکیلات ورهبری آنها و هرگونه شرکت و دخالت یا حمایت عراق از اینها باشد.

ب- اطلاعات در مورد وضعیت امنیتی استانهای فارس و خوزستان

ج- اطلاعات در مورد نقشه های سیاسی تیمسار مدنی.

بعد در اینجا یک تاریخ را در ماه اکتبر ذکر می کند. قشقائی در مورد خوزستان اطلاع داد که دو نفر از قاچاقچیان آنجا حاضر هستند که در این مورد با ما کمک کنند. و این اطلاعاتی که شما می خواهید در اختیار قرار بدهند آقای قشقائی اساسی اشخاصی را که می توانند در راه نواسبر اطلاعاتی در اختیار ما بگذارند. در اختیار ما گذاشت آقای قشقائی اطلاعاتی در مورد در اختیار ما گذاشت هم درباره حمایت و حفاظت هرگونه خطری علیه انقلاب ایران و هم درباره ممانعت استقرار پاسداران و کمیته ها در بین مردم قشقائی او همینطور کوششهای خودش را برای بدست آوردن دوستانی برای ایل قشقائی در بین افسران نظامی و همچنین رابطه اش را با شخص آقای مدنی توضیحاتی برای مآد او همچنین علاقه آقای مدنی را در مورد اینکه می خواهد رئیس جمهور- جمهوری اسلامی بشود بر طبق قانون اساسی جدید برای ما شرح داد. او یعنی آقای قشقائی شرح داد درباره روزنامه هفتگی که می خواهد تشکیل بدهد و منتشر بکند با همکاری آقای مدنی اطلاعات بیشتری در این زمینه داد در رابطه با دلایل تأخیر این نشریه و همینطور اشکالاتی که تا بحال نتوانسته اند یک سردبیر خوب برای این کار گریبیاورند. هفتاد هزار نسخه می خواهند در هر شماره منتشر بکنند

و این علاقمندی اساسی اینها بود که بتوانند در طی انتشار این روزنامه حمایت مردم را درباره انقلاب گسترش بدهند و همچنین اگر ممکن بشود روابطی را که بین آمریکا و ایران هست مجدداً ترمیم و اصلاح بکنند . و بهم گره بزنند اما تا چهارم نواسبر هنوز هیچگونه کمکی که بتوانند این روزنامه را منتشر کنند نتوانسته اند جمع آوری کنند. بعد مجدداً در اینجا تکرار می کنند که هیچگونه پولی به قشقائی تا بحال نپرداخته ایم و تنها چیزی که تا بحال او از ما خواسته است . یک ویزا برای سفر خواهرش به اسرکا بوده است .

خلخالی - ببخشید آقا جریان اینکه قرار بوده سر دبیر روزنامه را از خارج بیاورند چه بوده لطفاً قرائت کنید.

دکتر یزدی - در این جا چیزی در این مورد نیست .

رئیس - آقای دکتر یزدی هنوز تمام نشده .

دکتر یزدی - اجازه بدهید سؤالی کردند جواب بدهم نه آقا چنین چیزی در این پرونده نیست بقیه گزارشات متفرقه ای است در رابطه با این چیز که مجموعه اش را من خواندم .

منشی - سند جبهه ملی سال ۱۳۴۶ را نخواندید آقای دکتر یزدی .

دکتر یزدی - اینجا نیست اگر می توانید شما خودتان نشان بدهید.

رشیدیان - آقای دکتر یزدی بنده الان یادتان می آورم و این را هم می دانم که شما حسن نیت دارید . ولی با اجازه این را عرض می کنم . سال ۱۳۴۶ یک دگرگونی در زندگی قشقائی بوجود می آید . مأمور ساواک گزارش میدهد که در زندگی آقای قشقائی یک دگرگونی بوجود آمده .

رئیس - آقای دکتر یزدی شما تأیید می کنید این را و آیا در گزارش کمیسیون چنین چیزی هست .

دکتر یزدی - متوجه شدم که منظور ایشان چیست .

انصاری - در این مورد من به مرکز اسناد ملی مراجعه کردم سندی را که ایشان گفتند بود .

دکتر یزدی - این سندی را که ایشان می فرمایند . این است موقعیکه خلاصه پرونده ساواک را که حدود ۹ صفحه . ۱ صفحه بود خواندم این مسئله را ضروری ندیدم که بخوانم حالا اگر می خواهید میخوانم تاریخ ۳/۷/۴۶ پیوست ندارد. از آلمان درباره آقای خسرو قشقائی منبع ۴۹۱ .

خسرو قشقائی اظهار داشته است . در مرحله فعلی مبارزات سازمانهای مبارز در خارج دچار مشکلات عجیبی هستند زیرا دولت ایران در جهت تحکیم پایه های خود سوت زیاد و غیر قابل پیش بینی کسب کرده و گفته است که هر دسته مخالف مجبور شده با یک دولت خارجی ساخت و پاخت نماید و جبهه ملی هم قدرت زیادی ندارد. هنگامی که تعدادی اسلاید از ایل قشقائی را مشاهده کرده خیلی متأثر شده و نزدیک بوده اشک از چشمانش جاری شود. در مورد برگشتنش به جبهه ملی گفته است . که بطور کلی با این مسئله مخالف نیست ولی شرایط و ضمانتی میخواهد که مثل گذشته که او را از جبهه بیرون نیندازند . خسرو قشقائی اظهار داشته افراد جبهه ملی یا وابسته به ساواک هستند و یا وابسته به سیا . و امثال آنها و اضافه نموده که شاکریها بدون شک از نوکران (سیا) هستند شاکریها دو برادر هستند خسرو و علی شاکری که الان وابسته به چریکهای فدائی خلقند (احسنت) (خاخالی - الفضل مشاهدت به اعلاه) (خنده نمایندگان)

همچنین اظهار داشته که جبهه ملی نزدیکیش به چینی ها به واسطه ناچاری و بی کسی است. چون دیگر کسی را ندارد . و خطبشی مشخص و دقیقی هم ندارد. بالنتیجه به چینیها نزدیک میشود تا بتواند در کنفدراسیون اکثریت داشته باشد .

و این بخاطر مبارزه و خدست به ملت ایران نیست .

نظریه منبع - از طرز بیان خسرو قشقائی حس میشد که اگر از طرف دولت قدسی برداشته شود و در مورد گذشته او عفو و چشم پوشی نمایند حاضر است دست از هرگونه فعالیت مضره برداشته و مانند برادران دیگرش به ایران برگردد ولی مسلم است که در وهله اول نمی خواهد خودش را شکست خورده و نمود کند . منظور شما آقای رشیدیان همین بود .

رشیدیان - بلی .

رئیس - آقای دکتر یزدی تمام شد .

دکتر یزدی - عرض کنم خدمتتان یک مقدار هم اسنادی هست در مورد وضعیت انتخابات در آنجا و حالا اگر این کانی است .
فؤاد کریمی - عکس های خسرو قشقائی را در کاباره های اروپا را نشان بدهید .

رئیس - آقای دکتر یزدی باز هم میخواهید ادامه بدهید .
دکتر یزدی - تعدادی عکس هم بما داده اند . این ها در کمیسیون تحقیق مطرح نشد که من در اینجا عنوان بکنم . آنچه را که من در اینجا مطرح کردم مطالبی بود که در کمیسیون تحقیق خوانده شده و روی آن بحث شد و نظر داده شده بود . و بر آن اساس تصمیم گرفته شده بود امروز هم چند تا عکس آوردند . و به من دادند این عکسهائی است . که هر کس میخواهد بیاید ببیند چون عکسهای جالبی که دال بر اسلامیت کسی باشد . نیست چند تا سؤال هم شده است اجازه بدهید جواب بدهم .

رئیس - آقای دکتر شما وقتی باز ادامه میدید مسائل خیلی بیشتری هم در پیش هست و وقت هم نیست .
دکتر یزدی - بعضی از آقایان نمایندگان برای ما یادداشتی داده اند ، که چون خود آقای خسرو قشقائی در اینجا نیستند نامه ای را که در سه صفحه به کمیسیون تحقیق نوشته اند . آنرا هم من بخوانم خلاصه اش را عرض کردم اگر مایل باشید آنرا هم قرائت میکنم .

رئیس - توجه بفرمائید موضوعی الان در مجلس مطرح است . و آن رسیدگی به یک اعتبار نامه است ، و اگر نگویم بی سابقه ولی مسلماً می توان گفت که کم سابقه است ، و نه در آئین نامه های گذشته چنین موردی موجود است و نه در این آئین نامه مختصری که ما داریم و تصور نمی کنم که آئین نامه ای که کمیسیون تدوین آئین نامه تهیه کرده است چنین موردی گنجانده شده باشد پرونده ای اینجا مطرح است بدون اینکه شخص مورد نظر خودش در اینجا باشد مطالب منطقی هم بر آن وارد است . و مخالفین زیادی هم هستند ولی دفاع در کار نیست این موضوع تازه ای است با این ترتیب الان سه نظریه را بشکل سه پیشنهاد برای آقایان مطرح می کنم . اول اینکه با این استماعی که از گزارش مخبر کمیسیون کردید . باین تفصیل بلافاصله اعلام رأی بشود مخصوصاً چند پیشنهاد کفایت مذاکرات هم در همین زمینه رسیده است . (یکی از نمایندگان - تذکر دارم) اجازه بدهید که مطلب را من خوب روشن کنم . بعد دوباره برسی مردم روی هر یک از اینها که علاقمند بودید و تصویب کردید بر طبق آن من عمل خواهم کرد . یک پیشنهاد این است . درست توجه بفرمائید که بعد از این اعلام رأی بشود و همین کفایت بکند و دیگر کسی مخالف صحبت نکند یک پیشنهاد دیگر این است که چون مخالفین متعدد هستند آنها هم می خواهند صحبت بکنند و موضوع ادامه پیدا بکند بطریق اول هنوز از کسی من نشینده ام که بخواهد بیاید بعنوان موافق صحبت کند چون طرف مورد اعتراض نیست که از خودش دفاع بکند و باید قاعده دفاع مورد اعتراض را هم بشنویم و طبق تمام موازین اخلاقی و شرعی و قانونی (امین سازگار نژاد - یک تذکر دارم) توجه بفرمائید من حرفم را بزنم بعداً شما حرفتان را بزنید (امین سازگار نژاد - در همین جا تذکر دارم چون در نامه اش نوشته در مجلس امنیت ندارم) شما تأمل کنید حرف من که تمام شد شما صحبت بفرمائید . خواهش می کنم حدود راجعیت کنید . پیشنهاد دیگر اینکه مخالفین هم صحبت خودشان را بکنند و بعد هم اگر موافقی باشد صحبت کند . یک پیشنهاد دوازدهم دیگر هم هست که چون این بی سابقه است . و در این قسمتی که در آئین نامه آمده باشد اگر دفاعی نباشد در این خصوص جنبه قانونی آنهم رعایت بشود روی این اصل مجلس در این مقام نیست که تصمیم قانونی بگیرد . و شورائی عمل بکنند و تصمیم قانونی بر آن مترتب بشود تمام مذاکرات متوقف بشود تصمیم گیری و رأی گیری بعد از اینکه مجلس در مرحله شورائی و قانونگذاری قرار گرفت آنوقت رأی گیری بشود . . . (مهمه نمایندگان) حالا سه نظریه و پیشنهاد رابه ترتیبی که خواندم متذکر شدم رأی گیری می کنم پیشنهاد اول این است که بدون صحبت مخالف بلافاصله وارد رأی گیری بشویم آقایانی که باین پیشنهاد موافق هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) این پیشنهاد تصویب شد بلافاصله راجع به اعتبارنامه آقای خسرو قشقائی رأی گیری خواهد شد آقایان گلدهای رأی را آماده کنند (مهمه نمایندگان)

قره باغ - آقای دکتر سحابی ایشان گفتند آئین نامه قانونی نیست اصل ۹۳ برای اعتبارنامه ها و شورای نگهبان تنها به نمایندگان حق می دهد که تصمیم بگیرند .

مهاجرانی - برادران و خواهران نماینده توجه بفرمائید یک تذکری لازم است در مورد نمایندگی آقای خسرو قشقائی چون من خودم نماینده شیراز هستم و کم و بیش وضعیت خسرو خان را می دانم مطلبی را که برادران و خواهران می خواستند توضیح بدهند فکر می کنم همین باشد که مجلس عشایر راز خانها جدا می بیند و همانطور که آقای حجازی هم مطرح کردند عشایر هیچگونه ربطی به این خانها ندارد . و برائت خودشان را مکرراً گفته اند این خانها بی را که هم آمریکائی هستند و هم ساواکی هیچوقت پایگاه مردمی نخواهند داشت .

خلخالی - ما کار با عشایر نداریم . با آقای خسرو قشقائی کار داریم بحث خانها نیست فقط خسرو مطرح است من از جراید خواهش می کنم که مطالبی را فقط راجع به خسرو قشقائی بنویسند راجع به ایل قشقائی ننویسند عشایر قشقائی مورد علاقه و احترام ملت هستند و در سرحال حساس بهترین خدمتی را به این ملت کرده اند .

رئیس - این موضوع را توجه کنید . که ورقه های رأی بهم چسبیده نباشد تا اشکالی در مورد شمارش پیش نیاید . آقای غفاری مطلبی اگر دارید از همینجا بفرمائید .

هادی غفاری - چون آقای دکتر سحابی اجازه دادند بنده حرف می زنم یک سؤال از وزارت کشور دارم که این چه وزارت کشوری بوده است که با وجود این همه اسناد حداقل اینقدر غیرت بخرج نداده است که یک صفحه اش را بخواند و ما را آنقدر معطل نکند لاقلاً این مقدار وزارت کشور همت می کرد و یک صفحه از این گزارشات را می گرفت من کاری ندارم چه کسانی بدون تحقیق آقای خسرو قشقائی را آزاد کرده اند . و چه کسانی از ایشان حمایت کردند من این سؤال را دارم که وزارت کشور یاناید بعنوان مقام مسؤول وظیفه بررسی سوابق کاندیدانورها را بعهده می گرفت یا اگر قرار بود بعهده بگیرد این بازی را با ملت در نمی آورد (یکی از نمایندگان - تعلق شده)

شمس الدین حسینی - من عرض داشتم جناب آقای دکتر سحابی در این رابطه مطلبی را که دولت می داند . ولی بازم باید آگاهتر باشد که آمریکا به وسیله امکان داشته و از هر راه دیگری که ممکن بوده می خواسته ضربه به انقلاب ما بزند . و این خواست هنوز هم وجود دارد . بنابراین از طریق مجلس شورای اسلامی باید این مسائلی که آمریکا با هر کسی و با هر نا کسی که توانسته رابطه برقرار کند اعلام کند تا قشرهای ساده لوح مملکت ما که تصور می کنند که آمریکا کنار نشسته یانمی خواهد یا در صدد توطئه های جدید نیست اینها به عمق قضایا و فاجعه بیشتر پی ببرند . مطلب دیگری که در این رابطه باید مشخص بشود که بغیر از روحانیت مبارز و آگاه قشرهای دیگر به وسیله ای که بوده به اصطلاح در این رابطه قرار داشته اند و تنها روحانیت بوده که دامش را از این مسائل پاک نگه داشته است (تکبیر)

(اخذ رأی بعمل آمد و نتیجه آن بشرح زیر اعلام شد)

رئیس - توجه بفرمائید نتیجه آراء اخذ شده را اعلام می نمایم تعداد آرای اخذ شده ۲۰۶ رأی مخالف ۱۸۹ موافق ۳ رأی ممتنع ۱۴ رأی بنا بر این اعتبار نامه آقای خسرو قشقائی رد شد (تکبیر نمایندگان) (یکی از نمایندگان - سه مفسدین در همه جا هستند)

ع - پایان جلسه

رئیس - وعده کرده بودم و تفرز آقایان صحبت قبل از دستورشان به بعد از دستور موکول بشود . آقای دکتر چمران بعنوان دفاع چون اینطور نوشته اند حملاتی به ارتش شده است ایشان برای دفاع در این گونه موارد مقدم هستند ولی اگر جلسه ادامه پیدا کند از وقت نماز می گذرد آیا موافقید که این بماند برای فردا یا ادامه بدهیم (عده ای از نمایندگان - باشد برای جلسه فردا)

انصاری - دستور امام در مورد نماز اول وقت همانطور بازار هم تعطیل می کند سزاوار نیست که مجلس شورای اسلامی نماز را اول وقت بجا نیاورد . رئیس - جلسه ختم میشود و جلسه آینده به فردا ساعت ۹ موکول میشود . (ساعت سیزده جلسه پایان یافت)

رئیس سنی مجلس شورای ملی جمهوری اسلامی ایران - دکتریدالله سحابی